

Nieuwe gedichten

A.C.W. Staring

bron

A.C.W. Staring, *Nieuwe gedichten*. J. Immerzeel junior, Den Haag 1827

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/star003nieu01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Verhalen.

aant.

**Eleonora van Engeland, Gemalin van Reinoud den Tweeden, eerst
graaf, daarna hertog van Gelderland.
1332-1342.**

‘Steek vanen uit van iedren top,
Gij Burgstad aan de Waal!
Reeds flonkert, langs uw heuvenrij,
De Hoogtijdsmorgenstraal.

Het waslicht in uw Slotkapel,
Met d'ochtendglans vereend,
Blink', weêrgekaatst van de altaarpracht,
Op 't grijze muurgesteent'!

Tooi frissche palm de Ridderzaal,
Die Cezars voetstap heugt!
Verkondig' helder klokgeklep
Uws Graven Bruiloftsvreugd!

De schoone Eleonora komt;
Aan Reinouds min verpand:
De Koningszuster - Koningstelg!
De trots van Engeland!

Zoo klónk het! en de Stoet verscheen,
O Burgstad, voor uw wal;
En opwaart trok hij, 't poortwelf in,
Begroet van blij geschal!

Het Valkhof juicht - de Loooverzaal
Hernieuwt het wellemkom:
Mét dreunt van grover feestgelui
Sint Stevens Heiligdom;

En murmlend galmt de Burgkapel
Het toongedommel na,
Tot zegen volgt, aan 't Echtaltaar,
Op 't onherroeplijk Ja.

Nu draalt de Jonglinschap niet meer:
Met schutterlijken pronk,
Verzelt hun Schaar den Eerewijn -
Des Graven Bruiloftsdronk.

En achter hen, den Burgweg op,
Volgt tromgeraas en fluit:
Ontelbaar krielt een kindsche jeugd
Met vlaggenzwier vooruit.

De Gild-os zet, in 't woelig spoor,
Zijn loomen waggeltrat.
Aan boef en hoornen siert het goud
De Huldegift der Stad;

Der Stad, die haars Gebieders vreugd
Als eigen vreugd geniet,
En de Armoede ook, het Paar ter eer,
Geen laafnis derven liet.

Zoo was 't in Reinoude Hofzaal Feest!
Feest onder 't schamel dak!
't Gejoel ging op, bij fakkelglans,
Toen 't hemellicht ontbrak.

Het zwerk, met nieuwen avondgloed
Bepurperd door dien schijn,
Gaf Leonoraas bruiloftspraal
Te zien aan Maas en Rijn.

En tweemaal kroonde 't wisslend jaar
 Den onvergeetbren Dag;
 Daar tweemaal in den moederschoot
 Een Zoon van Gelder lag.

En tienwerf spreidde een andre Mei
 't Herboren gras ten toon;
 En Reinoud, vriend van Lodewijk*),
 Droeg nu een trotscher kroon:

Als Hertog zat hij in zijn Burg;
 Óm hem zijn grijze Raad;
 Het peinzen in den strengen blik -
 Den rimpel op 't gelaat.

En, zie! daar kwam - (den voorhof op;
 Ter burgt waar Reinoud zat)
 Een Moeder kwam; met iedre hand
 Een Kind - een Zoon gevat.

ZIJ, die - met nieuwen blos gesierd -
 Van 't bed der smart ontboeid -
 Versmaad werd door een wuften gaâ,
 Wiens hart van sluikmin gloeit.

*) Lodewijk van Beijeren, keizer van Duitschland.

Ach - ZIJ! op wie een lasterpijl
 Te schaamtloos was gewet:
 ‘Als heelde ze onder 't boezemkleed
 Een ongeneesbre smet.’

Zij kwam daar met haar Telgenpaar
 Ter hooge raadzaal in -
 De Moeder! schooner door haar smart!
 's Lands eedle Hertogin!

Verward springt Vorst en Raadskring op!
 Eleonoor houdt stand:
 Ze onttrekt, van spraakkloos wee geschokt,
 Zich aan der Kindren hand;

Zij rukt het hullend sluijerkleed,
 Met fieren smaad in 't oog,
 Ten ongevlechten boezem af,
 Dien lastertaal beloog!

Straks dekt verdubbeld floers haar weêr,
 En de angst van 't hart breekt uit,
 Als nu haar bleekbestorven mond
 Ter Godspraak zich ontsluit.

‘Hoor’ spreekt zij ‘wispelturig Man,
 Die mij zoo wreed verstiet!
 Mijn woord tot u verkondigt straf! -
 't Is GOD, die 't mij gebiedt!

Hoor, Gelder! Met uw Tweetal gaat
 Die Naam, die Stam voorbij,
 Wiens voortduur hing aan 't Meerdertal,
 Dat gij verwierpt in Mij!

Hoor, Gelder! 't snoer der Liefde brak
 Uw trouwvergeetle hand:
 Dit Kroost, bij huistwist opgewiegd,
 Scheurt eens den Broederband.

In dubble heerschaar staat het Volk
 Naast hen ten strijd onteend;
 En 't jammer, dat al 't Land vervult,
 Gaârt vloek op uw gebeent'!

Zoo DREIGT Gods roê! Maar gij.... ons Bloed! ....
 Bidt mét ons! bidt genaâ!
 Aan 't smeeken van uwe onschuld hangt,
 Dat zij meêdoogend sla.'

Hier zweeg ze, en ging. Den Hertog vloeit
Het doodzweet van 't gezicht;
En siddrend buigt zijn knie voor Hem,
Die slaaf en koning rigt.

aant.**De leerling van Pankrates.**

De Kunst ten halve slechts aan Meesters af te zien,
 En voor volleerd zich in hun rij te zetten,
 Loopt op beschaming uit! Was een bewijs of tien
 Nog niet genoeg, wat zou mij letten,
 Dat ik er twintig gaf! Maar, één uit Luciaan
 Kan hier volstaan.

Ná Trismegist; het blijkt niet hoeveel jaren;
 Was al de wijsheid van Egypte zaamgevaren
 In 't kale hoofd van Pankrates,
Professor Hyperphysices
 Te Memphis. Doch alleen die reeds Adepten waren
 Bragt Pankrates op wijsheids hooger baan:
 Den grenspaal ver voorbij, waar *Lavoisier* bleef stuiten,
 Ving Hij zijn *cursus* jaarlijks aan;
 De Kleine Sleutel van den grooten Majorkaan *)
 Behoeft zijn jongrental geen Voorhof meer te ontsluiten;
 De ZILVREN poorten zijn zij door;
 Maar hier verslindt de nacht het minbetreden spoor,
 Tot dat de Leeraar wenk!. Hij wenkt! een vloed van stralen

*) De *clavicula* van den Alchymist Raymundus Lulius van Majorca.

Spreidt glans, waarbij geen zon kan halen;
 Wat Paracels', wat Helmont nimmer zag,
 De Tempel van 't Geheim staat flikkrend in dien dag,
 En 't breed portaal is GOUD - karbonkel 't welf der zalen!

't Was niet genoeg! Wie, drie jaar achtereen,
 Met zijn *Minerval*^{*)} ter bepaalde stond verscheen,
 En (wat den leerling, onder 't walmen der retorten,
 Vaak zuur viel!) nooit zijn hulp bij 't onderwijs liet schorten,
 Dien gaf Professor Pankrates
 De Tooverkunst ten beste, in de afscheidsles.

'De Tooverkunst!' Hier spitst Ergdenkendheid hare ooren!
 Doch laat geen valsch begrip haar zielenrust verstoren:
 Ik meen de Kunst^{†)}, door Adam uitgedacht;
 In Noachs Ark gered, voor 't late nageslacht;
 Door grijze Magiërs, door Salomo gedreven;
 En bij de Hohenlohs en Michels nog in leven.

Kort was het onderwijs: 'Twee enkle woorden maar,
 Op zijn toon puntlijk nagesproken,
 Zoo bondt gij en ontbondt de Geestenschaar!
 Gesteld: een taak viel u te zwaar;
 Gij wenschet hulp; wel nu! een stok, in 't lang gestoken
 Door 't buisjen van een slaaf, en *abracá* gezeid;

*) Schoolgeld.

†) Cabbala.

Gij hadt uw wil! de stok en 't buisje waren
 Veranderd in een knecht! en bleef de magerheid
 Van 't hout hem bij, hij was in iedre kunst ervaren -
 Tot iedren dienst bereid.'

Dus sprak Professor. Een student, Eukraat geheten,
 Noteert dit half recept: 'Meer heb ik niet te weten'
 Denkt hij; ontsluit het *auditorium*,
 En speelt straks, bij een huislijk *publicum*,
 Den wonderman. Juist bleek zijn *hospita* verlegen,
 Om water voor een badkuip: 'Anders niet! - -
 In Isis*) onbeperkt gebied,
 Komt alle kracht den wenk des Wijzen tegen.
 Een wandelstaf, een slavenkleed,
 Zijn 't eenigst hier vereischt.' Men brengt ze hem; hij treedt
 Een tred zes zeven aan een zijde;
 Verbiedt, na magistraal gehem,
 Met rimpels op 't gelaat, en met vergroofde stem,
 Het luistren elken ongewijde;
 Bromt *abracá*; en 't lukt! de Pop, die voor hem staat,
 Werd Mensch! 'Draag water in die badkuip, kameraad!'
 De Kameraad vat straks twee emmers op, en gaat -
 Brengt water - gaat - brengt water - gaat; de kuip is
 Weldra gevuld. 'Hou op, vriend!' zegt Eukraat.
 De Vriend.... werkt voort. 'Een rare potentaat!
 't Is of hij gek, of aan de zuip is!

*) De Natuur.

Vent, hoor je niet? hou op!' De Vent... werkt voort.
 Een molenbeek stort klettrend van den boord
 Der badkuip. Alles drijft. - Men poogt hem weg te jagen,
 Die 't onheil sticht; met schoppen en met slagen
 Begroet men hem; - vergeefs! - Daar valt Eukraat een bij!
 Omtrent den haard in 't oog; hij grijpt die in der ijl:
 'Voor 't lest; laat blijven, doove kinkel!'

Vergeefs! - - Krak vliegt de schareminkel
 Doormidden! En wat volgt? - O wee!
 Verdubbeld springt hij op; de Draggers zijn nu Twee!
 Vier emmers vullen zich, en lozen
 Hun vloeibren inhoud! 't wordt een zee;
 Een zee; en springtij zonder poozen!
 Het schuimt de woning uit - de straat op; - zitbank, disch,
 Kas, kist raakt vlot! - De Huisbestierster is
 Voorlang gevlugt; Eukraat op 't punt van vlugten;
 Wanneer PROFESSOR komt! 'Wat speelt men hier voor kluchten?'
 Roept hij - bromt 'acarbá' en, ziet,
 Een stok, in tweên gekapt, ligt daar; geen emmer giet
 Meer water uit, de zundvloed is verlopen;
 En, met een lange neus, Eukraat naar honk gedropen.

aant.

Arnhem verrast; den 21sten maart 1514.

De Molenkar kwam Arnhem in,
Doch bragt er thans geen graan:
'Leev' Karel!' bromt de man bij 't paard,
En spoedt zijn vracht te ontlaân.

Wat sleepte in 't witte doek verstoep
De kroesbol naar de stad?
Ruw volk, dat, zweetend zaamgehurkt,
Elk tot zijn Heilig bad;

Maar, naauw van zak en angst verlost,
Geen boon geeft om den Sant,
En 't 'kortaf!' op de lippen heeft -
Het toeslaan in de hand.

't Is nacht: Bourgonjes knechten staan
Op ravelijn en wal -
Vergeefs! vanbinnen wordt bereid
Wat d'Arend^{*)} vangen zal.

Dáár, waar de Beek, ten vestmuur in,
Door ijzren spijlen vloeit -
Vanbinnen! dreigt te meer gevaars,
Hoe meer het duister groeit;

Hoe meer, om 't vierde morgenuur,
Het luchtruim wolken gaart,
En 't noorden over 't walgeboomt
Onstuimig henenvaart.

Dáár komt de kar-vol sture Maats
Met naakte zool getreên;
Van 't wapen dat een krijgsman voert
Bleef hun de Dolk alleen.

De riem, waarin hun schoeisel klemt,
Voor d'uittogt afgelegd,
Verheelt een witte roos, als Leus
Op 's kolders bruin gehecht.

*) Het wapen van Arnhem is een Arend.

Het kleine Rot genaakt het Diep,
Met breektuig in de vuist;
Klimt af; en waadt naar 't spijlwerk voort,
Van ijskil nat ombruist.

Het rilt, en hijgt, en kleppertandt;
Maar, onverkleumd van hart,
Bestookt het ras het ijzren schut,
Met ijzren boom verspard!

Intusschen voerde 't snellend zwerk
Na vlagen vlagen aan,
En liet, bij 't hachlijk stuk, zijn hulp
Den Dappren niet ontstaan:

De koevoet knars', de hamer bonz',
Nog luider giert de wind,
Die schor geknars en hol gebons
Voor 's wachters oor verslindt!

Slechts buiten, in de bolwerksgracht,
Volgt, door 't gekreukte lisch,
Een Tweede schaar het dof gerucht,
En dwaalt heur doel niet mis!

De Witte Roos is meê haar Leus;
Doch grooter is haar tal;
En 't hoofd des Aanslags gaat haar voor,
Ten ondermuurden wal.

Thans paart de dubble schaar heur kracht:
Rondom hen dreunt de kluis!
Wat buigen kan geeft krommend na;
Wat brijzlen kan wordt gruis!

'Tsa, Makkers!' is het woord weldra
'Den lesten torn gewaagd;
Terwijl 't nog buldert boven ons,
En 't aan de kim niet daagt.

Den lesten torn!' - Men zwoegt op nieuw;
Men ramt en rukt vereend;
En 't schut laat met zijn harren los
Van 't brokkelig booggesteent!

Verweldigd is het! Hand in hand
Staan weêr de krijgers zaam,
Wie nooit een naam zoo vorstlijk klonk,
Als Hertog Karels naam;

Wier koenheid Venloos wal behield,
 Voor Gelders heerschappij;
 Wier kloekheid Muydens slotvoogd bleek,
 En Weesops Burgerij.

Ze ontstijgen 't Wed. Langs Anholts Hof
 Streeft alles zwijgend voort.
 Niet lang! hun loopplaats is bereikt:
 De Viersprong aan den Oord.

Nu schikt me ze ij lens op een reeks,
 En telt ze in hoopen af; -
 Wat vindt men? .... één man staat er meer
 Dan 't Krijgshoofd Leuzen gaf!

Hij zelf komt - telt - hertelt - en draaft
 Al momplend op en neêr;
 Doch, of hij tell', hertelle, en draav',
 Die ééne blijft er meer!

'Een spie verbergt zich in den troep!'
 "Een spie? ... wie kon'? ... wie dorst? ..."
 Tien stemmen roepen 't - tien met een:
 "Bij God! waar schuilt de borst?"

‘Hier!’ schatert Hertog Karel uit!
Hier! galmt de Janspoort weêr!
Mét breekt het zwerk - 't is dag - zij zien 't!
Held Karel is 't! hun Heer!

‘Op, Burgers! zege! Burgers op!
Jaagt voort de vreemde pest!
Bourgonjen onder! Gelder leev'!
Held Karel won de vest!’

Zoo gilt nu 't krijgsvolk door de stad!
Zoo juicht men wijd en zijd.
't Raakt al in roer; Bourgonje zwicht,
En Arnhem is bevrijd.

aant.**De zitbank.**

Het landvolk trad, belust op zeeke pacht,
 Ter herberg in. Een disch en schrijftuig zijn gebragt;
 De Schrijver komt; Hans Gurgel volgt, wien 't kraaijen
 Bij 't afslaan toestaat; maar de spil, die 't al moet draaijen,
 Gaat stroef! 't is de Intendant, Herr Grob.
 (Wij staan op Duitschen grond, merkt ge in 't voorbijgaan op)

GROB wist zijn naadje met zijn Jonkers zij' te naaijen,
 En toonde, waar hij kon', het klimmen van zijn moed,
 Bij 't meerdren van zijn goed.

Ook heden deed hij zulks! Het peinzend oog naar boven -
 De uhlanenmuts op 't linker oor geschoven -
 De lippen met een pijp, als een mortier, bezwaard -
 Gesteveld en gespoord (voor zijn toekomstig paard) -
 Spanseert hij op en af, en schijnt een wandlende oven.

En, zie, daar stapt een boertjen op hem aan:
 'Heer Intendant, ik kom wat ver gegaan;
 Is hier geen zitbank voor vermoeide lui' te krijgen?'

Het antwoord was een smaadlijk zwijgen,
En 't Boertje wendde zich met schoudertrekken om:
Op 't eigen pas bewijst Herr Grob hem, dat hij stom,
Maar geenszins lend'loos, is, door een gevoelig teeken -
Een schop! juist aangelegd op 't wít,
En treffend, waar den mensch, die zit,
Een bloedvin smartlijk pleegt te steken.
'Ga dáár op zitten, vlegel!' klinkt het woord,
Dat ná den schop volgt - en Herr Grob spanseert weêr voort.

Het werk ving eindelijk aan; 't liep af; het volk druipt henen;
En 't Boertjen is, in de atmosfeer
Van Grobs pijp, andermaal - maar achterbaks - verschenen:
'Hou' daar uw zitbank weêr,
Herr Grob!' zegt Klaus - en schopt hem van de beenen.

aant.

Lochem behouden. in 1590.

PORTIERS JAN voerde daags de jongens aan,
Naar Lochems school, en naar de kegelbaan.
's Nachts was het stroopens tijd! Als beurteling
Zijn weg, nu oost, dan west, door 't jagtveld ging,
Draafde onze Nimrod voort, op 't scheemrig pad,
Of 't Molen- of Bagijnstraat, in de stad,
Bij klare zon was.

Doch, om haas noch hoen,
Slechts om 't gevaarlijk spel was 't hém te doen!
Een spreeuw, een uil te ontnestlen, in den muur
Van 't leêgstaand klooster, was geen avontuur
Zijns moeijens waard! zijn weg ging steiler op:
Den raaf na, in een mossig' eikentop.

Maar nú was Jan verbluft! De Spanjaard zat
En loerde uit Zutphens wal. Jans Moederstad
Vroeg angstig hulp; Ballochi kwam; en, ziet,
De poort lijdt sinds het nachtelijk zwerven niet;
Het krijgsvolk speelt den meester op de baan;
Uit heeft de jagt! het keeglen is gedaan!

‘Eilaas, wat raad! - Korts ook, van school, volleerd
 Naar huis gestuurd! - hoe leëggaans last geweerd!’
 Zoo zucht Jan, en hij druilt den Berkelkant
 Diepmijmrend langs:

‘Ik neem de spaâ ter hand!’

Staat eindelijk bij hem vast. Zijns vaders hof
 Ligt woest; daar zet hij 't werk op, om den lof
 Van Baas-Tuinier te winnen: hem genoeg
 Niets kleins! Ook drijft hij 't spitten, dat hij zwoegt!
 En vangt steeds met ‘Wilhelmus’, in de vroegt,
 Luidruchtig aan.

Zoo deed hij zeeuren dag,
 En had, van voor de poort die bergwaart zag,
 D'ontheinden weg in 't oog. En, breedgelaân
 Kwam, door de kloof des bergs, een hooivracht aan,
 Nog een! nog een! - ‘Hooi! hooi!’ roept onze gast
 ‘Hier dient op 't voordeel van de koe gepast:
 Het plukken is een regt, dat bij de poort,
 In oorlogstij'en als in vreê, behoort.
 Dat handhaaft Jan! Kijkt toe!’

De wagen kwam,

Die, 't voorst van driên, den weg naar 't stadje nam,
 En wrikt het valhek binnen.

Jan is klaar:

Hij plukt - hij plukt - vijf, zes keer na elkaâr -
 En vat in 't lest.... twee VOETEN! en ‘Verraad!
 Moord! Spanjaards! Spanjaards!’ gilt hij door de straat.

En snel, als jong en oud te wapen rent,
 Stuift ook de vijand krijschend overend -
 De wagens af - de wacht in - en de Dood
 Hen na! - Geen ponjaard mist zijn doel - geen lood! -
 Toch staat de kleine hoop der weeders pal!
 Wond wordt met wond vergolden - val kost val!

Maar - 't ruime veld in dreunt het krijgsgeschal -
 Fluks leven struik en greb! de hinderlaag
 Stort binnen! 't rot der helpers groeit gestaâg
 Aan 's vijands zij! of leeuwenmoed de schaal
 Des worstelkamps in wanhoop effen haal' -
 Ze ontsnapt weldra aan te ongelijk een magt -
 De strijd houdt op - de dappren zijn geslagt!

Nu schiet, van bloed verzadigd - niet van buit!
 Des toelegs Hoofd en Raadsman 't moordhol uit.
 Het spoor langs, dat naar 't hart der vest geleidt,
 Naakt hij, waar 't krommend zich ten tweesprong scheidt.
 Slechts één, wiens spaâ zijn krijgstuig werd, schuilt dáár!
 De Jongling ziet en kent hem, den barbaar -
 Zijns namaags beul, toen Alvaas zoon gebood,
 En 't ijs voor Zutphens poorters zich ontsloot!*)
 Hij kent hem, en roept grimmig: 'Lig daar, schelm!
 En plettert hem de breinschaal met den helm!

*) De moord van Zutphen, in 1572.

Verbijsterd stáán zijn volgers in hun loop,
 Als achter hen Ballochis wakkre hoop
 Aanstormt! Pansier en pijrok, bijl en zwaard,
 Lansknecht en burger, jong en oud gepaard!

De vijand scheurt een open in dien drom,
 Maar wrekend staal valt op hem van rondom:
 Wat doorbreekt waagt geen rugtred! Alles vliedt,
 Tot waar de poort een weerbare engte biedt
 Aan de ingeslonken schaar. Hier vastgeperst,
 Wendt zij haar spits. Te koen! het lontroer berst
 Verdeldgend los! 't geschut, eens bolwerks kruin
 In wed-ren afgesleept, bestelpt met puin,
 Wat door geen ijzer valt! - zĳn kracht beslist!

Triomf! triomf! de laatste kogel sist
 Den vijand na! de feestklok en de stem
 Des orgels roept het juichend volk tot HEM,
 Die uitkomst gaf!

Ballochi zoekt den Held,
 Wiens regte den verrader heeft geveld,
 En gespt hem, voor elks oog, den degen om;
 En VAANDRIG JAN trekt op naar 't Heiligdom.

aant

Sint Nikolaas.

Een Sprookje.

Komt hier eens, Kinders, en let op;
'k Vertel van Sinter-Klaas,
En van een braven Ambachtsman,
Den armen Huibert-baas.

De goede Sinter-Klaas was oud;
Hij droeg een witten baard;
En aan zijn witten mantel was
Het laken niet gespaard.

En als hij van zijn hooge stoep
Den weg nam door de stad,
En dan zoo deftig met dien baard
En met dien mantel trad,

Dat wisten ook de kinders al,
Naar welken kant hij ging,
En waarom weêr dat breede zeil
Hem van de schouders hing:

Dan hield de goede man een pak
Voor 't volk op straat verstopt,
En bragt het naar eene arme buurt,
Met kinders opgepropt.

Daar sloeg hij dan zijn mantel los,
En 't was: 'Dit is voor Jan,
Die daaglijks, als de meester roemt,
Zijn les het beste kan.

Dit is voor Keetje, die zoo vroeg
Het breijen al verstaat;
En dit voor Hein, die niet meer dwingt,
En zich gezeggen laat.

En hier komt, voor dien zieken bloed,
Daar ginder in den hoek,
Een peperhuis met vijgen aan,
En ook een prenteboek.'

Zoo stapte hij, deur in, deur uit,
Van steeg tot steegje voort;
Maar als hij op zijn schimmel zat,
Dan ging het uit de poort!

Dan reed hij naar de buitenlui',
En schimmel had zijn vracht,
Want ieder kind, een uur in 't rond,
Dat arm was, werd bedacht.

Maar in de stad van Sinter-Klaas
Was ook een Ambachtsman,
Die at droog brood, en schaamde 't zich,
En sprak er niemand van.

Hij maakte schoenen al zijn best;
Hij werkte laat en vroeg,
En voor tien kinders en een vrouw
Was 't nog al niet genoeg.

Doch Sinter-Klaas vernam in 't lest,
Wat hij niet weten wou',
En zocht, bij nacht, zijn woning op,
Door duisternis en kou'.

Den venstergrendel trok hij los,
Met d'eersten, flauwen ruk,
En vond aan 't glasraam, op den tast,
Een bovenruit te stuk:

Knap had hij daar een beurs doorheen,
Waarin hij goudgeld deed,
En hield, verkleumd naar huis gekeerd,
Zijn uitgaan wél besteed.

En 's andrenndaags zet Huibert-baas
(Gij vát - die Ambachtsman!)
Zich, bij de lamp, weêr aan zijn taak,
Zoo wakker als hij kan:

Daar valt hem, van den driestal, juist
Een kinderschoen in 't oog;
En, zie, de geldbeurs lag daarin
Getuimeld van omhoog!

Nu denkt, wat vreugd bij man en vrouw,
En kindren alle tien! -
Wie, om een hoekjen, van nabij
Hun vreugde eens had gezien! -

Nogtans hun vreugd was kort van duur,
Want Huibert riep: 'Houdt stil!
't Gevondene is geen oortje waard,
Voor die niet stelen wil!

't Hoort zeker aan dien vreemden Heer,
Van gistren avend laat:
Hij stond, toen hij zijn riemen kocht,
Omtrent waar Antje staat;

En, naast haar, in die kinderschoe,
Lag net de beurs met goud! -
De Burgemeester weet misschien,
Wáár zich die Heer onthoudt:

Daar is mijn schort! ik moet er heen!
'k Wil loopen wat ik kan!
Zoo sprak Huib, en, gelijk hij sprak,
Zoo dééd de brave man.

Máár - wat de Burgemeester dééd? -
Hij ging naar Sinter-Klaas;
Want dié toch schonk, naar hij 't begreep!
Het geld aan Huibert-baas.

Ras haalt men Huibert. Huibert komt -
Zijn meettuig in de hand:
De goede ziel kreeg Sinter-Klaas
(Gelijk hij dacht) tot klant.

Maar Sinter-Klaas sprak: 'Huibert-baas,
Ik ben de man van 't geld.
Uw venstergrendel deed ik zelf,
Bij duistren nacht geweld.

De beurs is in een kinderschoe
Gevallen, naar ik hoor?
Breng mij het paar, en hou' de beurs;
Ik geef ze er gaarne voor.'

En Huibert wischte met de mouw
De tranen uit zijn oog,
Zei' snikkend dank, en ging, en trad
Zoo luchtig of hij vloog.

En, als nu vrouw en kind het wist,
Liep Huib weêr op een draf -
Kocht leêr in, bij zijn broeders weêuw -
En dong de sloof niet af.

En 't klonk weldra door heel de stad,
Hoe braaf baas Huibert was;
Men praatte van de kinderschoe,
Daar geld in viel, door 't glas:

‘Een kinderschoe bragt Huib geluk;
Dat blijv' zoo!’ riep elk een
‘k Bestel er bij geen ander meer -
Baas Huibert maak' ze alleen.’

En Huib nam, van zijn jongenstroep,
Twee gasten tot zijn hulp,
En brak naar grooter woning op,
Van uit zijn enge stulp;

Maar 't raam aan straat verhuisde meê,
Voor alle schaâ bewaard;
En 't bleef, ter eer van Sinter-Klaas,
Bij 't kleinkind nog gespaard.

aant**Emma van Oud-Haarlem.***Aan een Meisje.*

'k Beloofde, voor mijn Pand, een Sprookje te vertellen;
 De tekstbepaling stond u vrij; -
 Ik vroeg daarom; - een Raadsel zondt ge mij:
 'HET HAARLEMSCH MAATJE!' - Meendet gij,
 Alweêr dien kleinen Vriend te kwellen -
 Zoo onafscheidlijk als de werkbuil, u ter zij'? -
 Dat lukt u niet, Stout Kind! ik spring zijn kleinheid bij;
 Door u, wat Emma deed, ten spiegel voor te stellen.
 Kort zal mijn sprookje zijn: wie mij gebiedt te snellen,
 Verlangt een schets, geen schilderij.

Oud-Haarlems Heer was bijster klein van stuk;
 Hij dorst nogtans de rijzige Emma vragen:
 't Scheen jok - 't was ernst! en goed geluk
 Bekroonde 't roekloos wagen.

Geen jaar verliep, of Emma zat
 Gekluisterd aan de bakermat.

Maar toen ze, als zoogster, van haar diensten was ontslagen,
 En nu, ten derde maal, na 't vieren van haar trouw,
 Den boomgaard rijpe vrucht zag dragen,
 Kwam dolle strijdzucht, onverwacht,
 Oud-Haarlems vredig erf belagen.
 Een vijand dringt, bij middernacht,
 Tot aan de slotbrug door! - 't wordt ochtend: pijlen snorren;
 Vuur dwarrelt zuizend door de lucht,
 En steenen bersten, vlugt op vlugt,
 Uit schrikbaar krijgstuig.
 Om de zijnen aan te porren,
 Is kleine Koenraad overal:
 Wat scheure, of waggel, of krakend nedervall',
 Men ziet zijn helmpluim langs de tinnen
 Haar ronde steeds van nieuws beginnen!

Door hém beziel, staan zóó de zijnen pal -
 Drie bange dagen. Maar de krachten
 Des Burgtlings flauwen meer en meer:
 Hij moet ze kwisten, en geen rust herstelt ze weêr.
 De slaap drukt, zwaar als lood, het oog der wachten,
 En, schoon geen wond hem trof, zijgt vaak een strijder neêr.

Inmiddels gaart de Vijand, onverdroten,
 Wat, bij 't bestormen, hem de baan
 Tot aan den muurvoet oopne. Mijmrend gaan,
 Daarbinnen, hand in hand, de jeugdige Echtgenooten,

Naar 't kribje, dat hun Eerstling houdt besloten;
Om (vruchteloos!) weêr raad te slaan.

Wat stoort hen? een trompet! zij neigen luistrende ooren,
En een Heraut laat deze boodschap hooren:

‘Vrouwe Emma, met haar spruit, verlate 't slot in vreê,
En drage een korfvol van haar kostbaarst veilig meê.

Sint Aagtens*) Kapellaan heeft deze gunst verkregen,
Voor háár, die 't outer steeds pligtvaardig heeft bedacht.
Zij gá! - wie blijft, zie, voor den tweeden nacht,
Storm van rondom op deze Veste tegen.’

Hij spreekt het, en spoedt heen.

Door Emmaas tranen lacht

Een schalksche blik, langs Koenraad afgegleden,
Terwijl zij roept: ‘Gelukt mijn daad,
Oud-Haarlem, en de Man, voor wiens beknopte maat
Mijn Draagkorf ruimte biedt, wordt door geen tijd vergeten.
Ik wil voor niets geen Emma heeten!

Droeg mijn Genant**) haar Eginhard - mijn Koen

Draag ik - en zal 't dit gastjen teffens doen. - -

Geen tegenspartlen, Koen! - vrij wordt gij! deze muren -

Niet langer houbaar door uw moed -

Redt uw beleid, in weinig uren,

Als Assendelft hier met u henen spoedt; -

*) *Aagtenkerk*, thans de Beverwijk.

**) De mandragende Maagd van Vader Cats.

En 'k trouw zijn broederhart!
 Door kussen afgebroken,
 Had Emma dus haar woord, bij zoeten twist, gedaan,
 En won het pleit.
 In vrouwentooi gedoken,
 Wordt haar de Sluikvracht opgelaân;
 Het wicht heeft in haar arm zijne oogjes toegeloken;
 De brug daalt; en zij gaat.
 Wie onder 't welf bleef staan,
 Was Hans, de Dwerg. Zijns Meesters dosch vermomde
 Den guit. Hij hield zijns Meesters rol,
 Ook na 't gebaarspel van een treurig scheiden, vol,
 En zag, tot Emmaas weg zich tusschen puinen kromde,
 Haar van den drempel na.
 Zij treedt het leger uit,
 Door hand noch tong gekrenkt, maar houdt niet op te sagen,
 Voor 't Pand, als roof den Burg ontdragen,
 En stolt tot ijs, op 't minst geluid.
 In 't eind nogtans bereikt zij de Elzendreven -
 De haven van haar hoop! Het groen heeft haar omgeven;
 Haar kostbre Last is neêrgezet; -
 Haar Koenraad is gered! -
 Hij klemt haar aan zijn borst; en, schoon 't getrappel nader'
 Van vlugge hoeven - schoon het flonkre door 't geblader,
 Van lans en schild - hen dreigt geen nieuw gevaar! -
 Neen! welkom, welkom zijn de tuigen,
 Ter regter stond verzaamd, waar zich de takken buigen,

En mede siddren, als van vreugde, boven 't Paar!

Groothartige Assendelft, met zijn Vassallenschaar,
Kwam beider bede voor!

De Vijand kent zijn Stander,
Van ver: het middaglicht bestraalde 't zilvren paard,
Op 't wapprend karmozijn! 't werd doodbleek aangestaard;
En straks, in ééne vlugt gemengeld door elkander,
Bergt hopman zich en knecht. Het toebereide maal
Blijft wie 't begeert ten prooi gelaten!

De Burgtling spaart dien buit, zijn Gasten tot Onthaal.
Geen matheid drukt hem meer: door juichende onderzaten
Ziet Koenraad Emmaas baan met eerepalm gespreid.
Naar tent bij tent, tot disch bij disch geleid,
Zit alles áán, en laat zijn blijdschap hooren,
In steê van schorren wapenklank.
Rondom galmt Emmaas Naam! Rondom 't gezang der koren,
Wier lof zich paart aan Koenraads stillen dank!

aant.

Het schip van Bommel. in 1511.

Heft doller Tuimelzucht de Miltvaan op -
Ontvlamd, voor 't geen zij morgen weêr verschopp' -
Zoo grijpt het zwaard, gij Goden onder God:
Bedwingt met strengen arm het smaadlijk Rot!

Maar! als een Heldenschaar in wanhoop vecht,
Om 't wettig erf, te wrevel haar ontzegd,
Dan vlei geen iedle trots den Dwingeland,
En waapne met het Zwaard des Regts zijn hand!

Hij, die zijns boezems inspraak schuldloos kent -
Die op de Onsterfelijkheid zijn blikken wendt -
Die tart dat zwaard - voor hem geen Regtzwaard meer!
En vat gelaten 't zijn, ter tegenweer.

Getuigt het, vijftig jaar van onheilsnacht,
Toen Gelder, kampend met Bourgonjes Magt,
Vertrapt lag, wijl 't aan Eigen Heldenbloed
Het trouwe hart schonk, bij den Vorstenhoed!

O achtbaar Hoofd van Heusden! terging was 't -
Geen afschrik! dat ge, aan 't steile schandhout vast,
Van Bommels Slotmuur neêrzaagt in die stad,
Die in uw wijsheid eens haar steun bezat.

‘Wraak!’ roept van de Burgmuurtinnen
Heusdens bleeke mond.
Wraak! die Bommels Poortren zweren,
Met al 't Land in 't rond.

‘Zou' 't Bourgonjesch Kruis nog pronken,
Naast dat eerlijk Hoofd!
Zou' 't nog zwieren van die wallen,
Aan hun Heer ontroofd?’

Neen! Voor 't uitheemsche Wachtwoord, dreune
Karels Veldgeschreeuw!
Voor dat Kruis, met schand beladen,
Wappre Gelders Leeuw!’

Haefden dacht het - Haefden zwoer het -
Maar in 't innig hart!
't Kalm gelaat geeft niets te lezen,
Wat een vijand sart.

Groet zijn Blik een Medestander -
Haefdens Woord is koel.
Onbespiedbaar zijn zijn gangen,
Ten verborgen doel.

Luttel Volks (genoeg ter zege! -
Helden, één van van van ziel!)
Koos hij uit zijn Dorpelingen -
Bood hem 't strijdbaar Tiel.

Naar een schip, aan Waalstreams oever,
Slopen paar bij paar.
Rijshout werd omhoog geladen -
Onder zat de schaar.

Haefden, in een pij gedoken,
Sloeg de hand aan 't roer;
Lustig sluitend, lugtig zingend;
Of hij spelevoer.

Over Echtelds Burgtin zuisde
 't Oosten langs het vlak.
 Vóór hem blaauwde, op verre[n] [oever]
 Balvrens gastvrij dak.^{*)}

Die stroomaf wedijvrig volgen,
 Biedt hij gullen kout;
 Tot hij, lijwaarts, tusschen de olmen,
 Rossems Vest aanschouwt.

Die hem worstlend tegenloeven,
 Roept hij kortswijl toe;
 Tot hij landt aan Bommels muren -
 Pij en helmstok moê.

‘Holla! hei! 't Klinket ontsloten!
 'k Breng bestelde vracht.’
 En de Steêman is verschenen,
 Waar de Schipper wacht.

“‘Vriend, wat brengt gij?’” ‘Rijs!’ roept Haeften.
 Plotslijk *rijst* zijn Vracht!
 Hek- en Poortslot geeft de Vrager
 Siddrend in hun magt.

*) Bij Dreumel, op oude kaarten.

Voor de sleutels - die vanbuiten
Zorgden achter hem, -
Voor de sleutels koopt hij 't leven; -
En ontsnapt den klem!

Vrij is Bommel, dat de handen
Aan zijn Redders biedt;
Daar 't, met hen, den Burg^{*)} omsingelt
Die de stad bespiedt!

Vruchtloos dreigt het roer van boven,
Op hun schaar gerigt:
Zaag en aks begint te sloopen,
Waar de Veldbrug ligt.

't Geldt den afweg, die ten zuiden
Helpren ingang schonk;
Of den Burgtling uit zou' laten,
Als hem 't hart ontzong.

Hoort het rustloos ijzer klinken!
Juichtoon, wijd en zijd
Op 't gedaver aangeheven,
Tot Bourgonjes spijt!

*) Het Blokhuis.

Hoort het bruggebindte kraken!
Ziet het neêrgerukt!
Hulp en vlugt werd afgesneden;
En de Vijand bukt!

Maar, de Feestklok moog het galmen,
Langs de ontboeide Waal,
Haefden treedt den slotmuur binnen,
Zonder wapenpraal.

Om hem trotst geen pluimgewemel
Spreidt het staal geen gloed:
Needrige Eenvoud gaf haar sluijer
Aan zijn kleinen stoet;

Priesters zijn 't! Uw Hoofd, o Heusden,
Daalt van 't smaadhout af!
Zwijgend wacht van ver 't Geleide;
Gaat de togt naar 't Graf.

Gelders Vaan voorop! Bourgonjes
Komt, gesleept in 't stof,
Waar het Koor, dat Nassau wijdde,
Dreunt van 's Heeren lof.

Onder Karels Leeuwbaniere -
Voor het Hoogaltaar,
Ligt nu op fluweel de schedel
Van den Martelaar.

‘Dat hem rust na 't strijden loone’
Smeekt der zangren stem:
Diepe weemoed paart zijn snikken
Aan het *requiem*.

aant.**Het genezend maal.**

't Zat Klaas in d'onderbuik: hij wou' gedurig sterven!
 Maar 't liep in 't achtste jaar,
 Hij kwam er niet meê klaar,
 En Neefje niet aan 't erven.
 Zijn vrienden lagchen; ongestoord
 Gaat hij terwijl met sterven voort;
 Tot eindelijk slaagt (voor 't minst naar zijn gedachten),
 Waarop hij ze al zoo lang liet wachten.

Eens ochtends luijert hij; men komt aan 't bed: 'Wel, Man,
 Hoe is 't?' 'Gedaan! - 'k ben dood!' 'Dit van uzelv' te hooren
 Geeft troost! - ge ontbijt toch meê? - Een Lijk, dat spreken kan,
 Heeft wis ook de eetlust niet verloren!'

'Ontbijt! -- toen 'k leefde, had ik boeken, vol van 't geen
 De Dooden spraken!*) - dat zij eten? noem er een
 Waarin dat staat! mij kwam het nooit te voren.
 Dus - weg, Verleider! 'k wil een Doô met eere zijn.'
 Hij zegt het; houdt het vol; hiet Vrind en Doctor zwijgen;
 En kost, noch drank, noch medecijn

*) *De sprekende Dooden.*

Is onzen Klaas in 't lijf te krijgen.
 Begraven moet men hem; dit eischt hij met geweld.

Wat zou' men doen? een klein vertrek werd toegesteld,
 Gelijk een Grafgewelf. Drie Kisten langs de wanden,
 Waarop men naam en sterfdag leest,
 Verkonden, wie er eerder zijn geweest
 En sluimren, bij den schijn van lampen die daar branden.

Intusschen was, met een bedeesd gezigt,
 De droeve mare aan Klaas berigt,
 Dat vroeger reeds de Dood naar andere offers tastte,
 En elk onthutst is van het plotslijk sterfgeval
 Dier tafelvrienden, drie in tal,
 Waarmeê hij zich, een week voor hem zijn eind verraste,
 Nog op een Mosseltjen, in 't Zeeuwsche Jagt, vergastte.

'Die Mossels! ja! daar hebje 't al!
 Die deden 't ons!'
 'Het kon' ligt wezen!
 Wij gisten 't meê, en spraken af,
 Dat, daar u 't zelfde Lot hier wegnam, ook nadezen
 Eenzelfde Graf
 U zaam vereenen zou'. Gij maakt dus nog op heden
 Het Viertal vol, met hen, die u zijn voorgetreden.'

De nacht kwam aan, en Klaas werd, naar zijn wensch, gebragt,
 Waar reeds in iedere Kist een Levende op hem wacht.
 Stil was 't, een klein half uur; daar slaat de stadsklok negen;
 Met één begint Vriend Dirk zich te bewegen:
 't Is etenstijd; waar of de Koster blijft!
 Gromt hij, als in zichzelf'. Een echo volgt - van woorden
 Uit Heins en Jaspers Kist: 'Ik wed, Sint Velten drijft
 Hem weêr zijn kroegen langs!' “De Grafprovisors 'hoorden
 Zoôn lap te ontzetten, als hij Dooden hongren laat!”

'Vergiffnis, Heeren!' spreekt hijzelf, die binnen staat.
 Hij brengt een tafeltjen; hij dekt het; uit den oven
 Snikheet geland, zendt een Pastei haar walm naar boven -
 Haar geur in 't rond. Een smaaklijk Toebehoor
 Omringt ze, en, wekt zij dorst, daar staat de Lankhals voor.

Dirk, Hein en Jas hun Kist uit! 'Welkom, Klaasje!
 Gij óók hier, na die Mossels? - 'k drink een glaasje
 Te meer deez' avond, op ons weêrzien, oude Vrind! -
 Maar hoe zoo roerloos? toch niet blind? -
 Kijk! ik ben Dirk - die Hein - en die Jas! - Op de beenen!
 Uit úw maag zijn de Mossels vast verdwenen,
 Gelijk uit de ónze, toen wij, boven, zijn gekist.
 Het Maal wacht; kom!
 'Dat's meerder dan ik wist'

Zegt Klaas 'dat Dooden eten!

Maar, als het zijn moet, 'k heb het kaauwen niet vergeten,
En, bleef ik weigerig, om 't, na mijn eind, te doen,
Ik hield, als Doô, zoo 'k meende, mijn fatsoen.'

Zij zitten aan; zij legen bord en beker;
En 't einde spreekt vanzelf: voor Klaas was door d'apteker
Een *spiritus* bezorgd, die, in zijn glas geplengd
Met handigheid, hem tot bezinning brengt - -
En radikaal geneest! - Helpt Eskulaap de zieken
Prozaïsch traag - zijns Vaders*) hulp heeft wiken!

*) Apolloos.

aant.

De twee bultenaars.

Een verhaal, in de eerste helft der vijftiende eeuw geplaatst.

Twee wakkre Bultenaars; Graaf Ot, die 't pak van voren,
Graaf Freedrik, die 't van achtren droeg;
Begeerden Klaraas hand, en vrijden drok genoeg,
Maar Jonkvrouw Klara had geen ooren.

Eergierigheid hing juist met Liefde in evenwigt,
Bij Ot; en die, op 't zien van zijn volhardend jagen,
Vertrouwden, dat de minneschicht
Hem erg trof, keken mis!
Dorst Freedrik zacht te klagen,
Dan was 't van dieper smart. Hetzij een klein gedicht,
Haar in de hand gespeeld, de Maagd zijn trouw bleef toonen;
Hetzij, naar oudren wijs, bij nacht,
Zijn stem en luit haar, onder 't venster, hulde bragt.

Ots wierook brandde voor de schoonste van de schoonen;
 Op wie de vreemdling, 't hof, de stad,
 Bij ieder feest, de blikken had.

Frits bidt het Meisjen aan, dat, in den kring gevangen,
 Waarbinnen 't ledig volk naar schijnvermaken rent,
 Het oog onwrikbaar houdt gewend,
 Naar vreugd van echter keur. Dat in geen strik blijft hangen,
 Dien vleijerij den hoogmoed spant;
 En, uit den dwang van Arnhems pronk, naar 't land
 Terughaaft; tot de nachtegaal zijn zangen
 Herhaalt; de boord der Grift*) haar weêr 't genot bereidt
 Van hof- en veldbestier; van rust, na bezigheid.

Wat Ot van Freedrik onderscheidt
 Ontsnapt het Meisje niet. Ja! in haar binnenst fluistert
 De vriendschap vaak een meêgaand woord,
 Voor die, als Dichter, die, als Zanger, haar bekoort;
 Naar wien de Jeugd zoo gretig hoort,
 En die, waar Grijsheid spreekt, zelf luistert.
 Maar 't licht van hooger gunst wordt staag voor hem verduisterd;
 Bij wijze van eklips! - naauw gaat het op, of 't schuilt
 Weêr achter 't bultgebergt, dat uit zijn ruggraat puilt.

“Vrouw van een Graaf te zijn?” “Al kwamen dubble Graven;

*) Aan de oostzijde der Veluwe, in gelijke rigting met den IJssel vloeiende.

Al kwamen Prinsen; en zij stalden zoo veel gaven
 Als titels uit, en daverden van 't goud;
 Met een misbakken Man wordt Klara nooit getrouwd!'

Dit was, verzacht, het slot, toen Klara, moê gedrongen,
 Gesmeekt, gedicht, geciterd, en gezongen,
 In 't eind baloorig werd.
 Daar zat nu 't Vrijerpaar;
 Bijzonder Frits; de hand in 't haar!

Maar grijze Roël, de trouwe Achaat van dezen;
 Die zoo zijn Heer en Pleegkind zitten zag;
 Begon, op zeekren dag:
 'Graaf Fritsje, kan het wezen,
 Vertrouw mij dan, waar 't schort;
 Eer 't erger wordt!
 Gij zwijgt? Welnu, dan ga ik weêr aan 't raden; -
 Soms lukt mij dat!
 Was Jonkvrouw Klara niet
 Zoo regt, zoo scheutig als een riet;
 Of - beter! - waren wij ontladen
 Van dat verwenscht teveel; (dat hij toch naauwlijks ziet,
 Die ons als kind op de armen heeft gedragen!)
 Misschien dat dan... zich - van den tijd - iets hopen liet! -
 Dit dénkt gij, Fritsje. Ik zég: dan had het uur geslagen -
 Zoo dádelijk! - Gij meent dat ze ons niet lijden mag? -
 Verkeerd! Al word ik oud, ik heb dat waargenomen;

Niet eens, maar meermaals; dag op dag:
 Haar stemmigheid sprak even duidelijk als haar lach.
 Wij - zorgen slechts, om van de toemaat af te komen,
 Die ons postuur ontving! De káns daartoe staat schoon!’

“Voorzeker, Rudolf! en de Meester eischt geen loon,
 Die mij cureren zal - de Dood!”

‘Zacht! zacht! wij steken,
 Indien gij 't waagt, van land, niet op een lijkbaar aan,
 Maar op de Bruidskoets.
 Hoor! zit onze Kapellaan
 Bij ú, hij zal van geen mirakels spreken,
 Want daadlijk komt gij met spitsvindigheid ter baan.
 Doch, wat hij mij vertelde, die mijn oordeel,
 Zoo 't past, gevangen geef, verneem dat, tot uw voordeel.
 Geen sprookjes zijn 't, die ik verhalen zal;
 Behalve man en paard, noem ik u huis en stal.
 Hoor! Was Sint Maarten selv' 't mirakelsdoen vergeten,
 Te Hedel aan de Maas woont een eerwaardig Man,
 Die 't op de proef nog kan.
 Die Man hiet Wolf; hij woont, naar 't oog gemeten,
 Vier kruisboogscheuten ver van 't Dorp; links af.
 Hij droeg zijn zoon en vrouw naar 't graf;
 Maar wat hem (“Kort, Roel, kort!”)... wat, in zijne oude dagen,
 Hem overschoot,
 Dat is een Dochter, als geen oogen schooner zagen.
 (“Al verder!”) Van jongs af was Wolfs devotie groot,

Voor Kusus, die de martelstraf moest lijden,
 Bij 't volk van Bacherach, in Keizer Neroos tijden.
 Hij werd... de Man werd in een wijnpers doodgeplet,
 Omdat hij 't outer van God Bachus had geschonden.
 ("Wel foei! en Wolf?") Lag eens te bed
 Graaf Fritsje! Een amerij uw drift nog ingebonden! -
 Wolf lag, en sliep; een maand geleên;
 Wanneer de Martelaar hem in een droom verscheen;
 En sinds... geef acht nu! sinds... vermag Wolf vleesch en been,
 Gelijk week was, in elken vorm te kneden!
 Geen twee-, geen drietal, neen! voor 't minst een twaleftal
 Ervoer 't! Een sukkel, overal
 Bij boer en hond bekend, als bedelaar; van leden
 Verdraaid genoeg, om voor een schilpad door te gaan,
 Kwam gistren, regter als een outerkaars, hier aan.
 Een die hem kruipen zag, den tijd van dertig jaren,
 Vónd hem, sprák hem, en zal 't verklaren!
 Daar is hij juist - de Kapellaan!'

En nu, mijn Lezer, dat Frits ging is ligt te ramen.
 Mogt u, bij wintertij, een springtogt over Rijn
 En Waal, zoo min als hém en míj, bedenkelijk zijn,
 Welaan, dan gaan wij allen zamen.

't Begin wekt, dunkt mij, hoop: 't aardsvaderlijk gelaat
 Van Wolf heeft niets, dat naar 't bedriegen staat.
 Geen boetmom hangt hij voor; zijn kost en drank verstrekken

Daar tuigen van. De wijn van Bacherach,
 Geschonken uit een kruik, waarop het staal de trekken
 Graveerde van den Man, die onder 't persblok lag,
 Is alles wat den Droom, en 's grijsaards Wondergaven
 Gedenkt. Hij vraagt naar 't hof - naar 't heer; - hij weet van 's Graven
 Geplukte lauwers. 'Die den angst der zee ontkwam'
 Zegt hij 'beschouwt nog graag heur tuimling uit de haven.'

Zoo rekt hun kout, terwijl de haardsteêvlam
 Verkwikking spreidt. De Hof licht, door de vensterstaven,
 Schoon arm aan bloei, toch met zijn palmrandgroen,
 Het rood koraal der hulshaag, en 't festoen
 Van klimmer langs den muur, den Gast toe. Maar op 't wezen
 Van haar, wier weefstoel ginds heur vlijt
 Een kroon schenkt, blijft hij liefst de hemelsche onschuld lezen,
 En 't schoon betrachten, dat, met schoon in zoeten strijd,
 Den regter wijflen deed, die hier den prijs zou' geven;
 'Gelukkig Vader, wien dat Pand nog is gebleven!
 Gelukkig ik! als zóó, die mij verstiet,
 Haar stille zorg voor mij eens waken liet;
 Met zachte hand eens zóó dat huis bestierde,
 Waarin ik eenzaam treur. Zóó bezig óm mij zwierde,
 En sieraad leende aan 't nutte, en orde aan d'overvloed.
 Hoe klom een weldaad in waardij, door háár geschonken,
 Voor die mijn hulp behoefde in tegenspoed!
 Hoe smaakte mij, aan Klaraas borst gezonken,

't Genot des zegens dubbel zoet!'

De Minnaar dacht het, en verzuchtte. Rudolfs oogen
Had vriendentrouw gescherpt; van elders kwam 't vermogen,

Dat Wolf den boezem van zijn Gast

Doorzien liet. Ernstig rijst de Grijsaard, en betast
Zijn schouderblaân, terwijl een heimlijk trillen

Hem door 't gebeente vaart. 'Neem, edel Jongeling,

Wat zij, wier beeld, als engel, met u ging,

U willig schenken zou', was haar de magt bij 't willen
Verleend, als mij!'

De Grijsaard sprak, en 't hoofd

Des Graven rigt zich op; zijn blonde lokken zweven

Langs effen schouders af; de moed straalt ongedoofd

Zijn blikken uit; zijn borst wordt krachtig opgeheven.

Niet schooner vormde uw beitel, Gabriël!

Niet eedler schiept ge op levend doek, Apell'

Van Bree! den Argonaut, het doel zijns togt's genaderd,

En 't vlokkig Goud bereikend in 't gebladert'.

Niet schooner en niet eedler dan hij staat:

De traan der vreugd op 't mannelijk gelaat!

Ik maal zijn dank niet af; dit waar een ijdel pogen!

Wij volgen hem, die, in gepeinzen opgetogen,

Na korte nachtrust, langs den vloed

Der Waal, weêr huiswaart henenspoedt.

Doch wie komt ginder als een wervelwind gevlogen?

Geen ander dan Graaf Otto! Wat voert hij

In 't schild? Mij dunkt, voorzigtigst keeren wij,

En gaan zijn gangen na.

Ei ziet! op Hedels toren

Is 't meê bij hém gemunt. Ook Otto had twee ooren

(Zoo 't schijnt) voor 't Nieuws, dat Arnhem op deed hooren,

Met Velp en Oosterbeek. De kromme Bedelaar

Verkneed te Hedel, bragt den Tweeden Bultenaar

Als d'Eersten op zijn hengst.

Hij landt aan 's Grijsaards woning,

Doch vindt den Huisheer niet; een winterzonneshijn

Heeft hem naar 't veld gelokt.

Met gulle pligtbetooning

Vervangt, terwijl hij toeft, zijn Dochter hem. Den Wijn

Van Bacherach genaakt zij met de lippen,

En biedt zij haren Gast. Hij vindt dien meer dan goed;

Ook stolde 't guur noordwest zijn bloed;

Hij laat dies andermaal een kroesvol binnenslippen.

Maar, ras doortinteld van verraderlijken gloed,

Begint de Vlinder nu om 't Roosjen heen te zweven,

Dat schuldloos lokkend vóór hem staat;

En heeft straks toornende ernst het maagdlijk zacht verdreven,

En vonkelt fierheid uit Agnetes schoon gelaat,

Te schooner dunkt zij hem!

'O, die de purperboorden

Van dezen mond....' Een knellende arm omsluit

Haar middel, als deze aanhef wordt gestuit;
Daar Wolf komt!

Lijkbleek, zonder woorden,
Vast in den vloer geworteld, staart Graaf Ot
Hem aan!

Op 's Grijsaards wezen straalde
Door gramschaps donkren nacht een flikkerschijn van spot:
‘Heer Graaf’ zegt hij ‘wie zóó vooruit betaalde,
Wat ik te geven heb, dient niet gelijk gesteld
Met andren! zwaar gewigt weegt hem, voor 't ligte geld
Mijn hand toe. Deze hand vaart Otto, onder 't spreken,
Langs beide schoudren; 't vleesch komt óp, gelijk door 't weeken
Een spons, of meelbeslag door kracht van gisting zwelt.
Klaar is de Paddestoel! vóór kogelrond en achter.

De Lijder blijft geboeid aan voeten en aan tong:
Dat hij de ontbarsting van zijn grimmigheid bedwong,
Was dus geen wonderdaad.

Iets zachter,
Vervolgt nu Wolf: ‘Ga heen, Graaf Ot, en keer
Een jaar na dezen (doch, let wel, gebeterd!) weêr.
Graaf Freedrik - kréég hulp, - ú mag ik ze dán verkonden.

Ots voeten laten los, zijn paard staat aangebonden,
Nabij de huisdeur, maar 't herkent zijn Meester niet.
Ook had de Ruiters nog den stand niet uitgevonden,
Waar thans zijn bovenvracht zich best in dragen liet.
Hij wurmt dies vruchtloos om den wildvang te beschrijden,

Tot Agnes - (meent gij, dat hem 't Meisje niet bespiedt?)
 Tot Agnes eindelijk geen langer weêrstand biedt,
 Aan de inspraak van haar medelijden.
 Zij komt en helpt, waar, zonder hulp, de Bloed,
 Die d'ongepukten kus zoo zwaar misgelden moet,
 Het vliegen even ligt gedaan kreeg als het rijden.
 Heeft ze (eer de Graaf met beugelvasten voet
 Op Beyaart zat) heur lagchen slecht verbeter -
 't Ging achter 't scherm; hij kwam het niet te weten:
 Geen wrange druppel viel in 't zoet,
 Dat haar meêdogendheid hem troostend gaf te smaken;
 Doch waar zijn tóng van zwijgen moet;
 Deez' liet zich nog, hoezeer hij wrong, niet slaken!

En wat vangt Ot nu aan, dat hij de klaauw ontduik',
 Op zijn postuur gescherpt, wanneer 't zich durft vertoonen
 Bij maag of kennis?
 In 't gebergt', niet ver van Luik,
 Bezit hij een kasteel; daar beêvaart hij, ter fluike,
 Woud in woud uit heen, om er 't strafjaar te verwonen.
 Hij kan niets beters doen, en blijv' dus in balans
 Daar hukken. Wij gaan zien, wat Freedrik heeft gewonnen
 Bij 't Hedelsch Reisje.
 Veel! naar 't flonkren van den glans
 Der gunst uit Klaraas 'tweelingszonnen.'
 Ook is, in steê, 't gesnap der moeizucht al begonnen:
 Na twee paar weken, meldt u 't kleinste kind op straat

Den dag der Bruiloft. Met der daad,
Twee maanden later... heeft de Maagd haar Woord gegeven,
Nu heet het: 'Plotslijk is de sluijer opgeheven!

Aanstaanden herfst zal 't Paar, in Sinte Maartens Kerk*)
Hier te Arnhem trouwen, met een zwier om van te beven,
De kantemaaksters zijn te Brussel drok aan 't werk;
Te Gent is 't laken voor de staatsieliverijen
Besteld.' Maar, wat gebeurt? De wei'en
Aan 't bed der Grift zijn met haar lentegroen
Na Klaraas komst gesierd; dáár wordt, in 't needrig Oen,
De kleine Kerk van Dionys ontsloten;
De priester stapt er heen; de heldre dorpklok luidt;
Nieuwsgierig komt het landvolk aangeschoten;
En nu! een Stoet genaakt: 't is Klara! 't is de Bruid!
Zij steunt op Freedriks arm, en heeft dien steun van nooden:
Haar knieën trillen, en haar adem schijnt gevloten.
Maar als de Man-Gods vraagt; als 't lotverbindend Ja
Luid klinkt uit Freedriks mond, spreekt Zij het moedig na.

Zij zijn gepaard, en 'k geef u in bedenken,
Gij Schoonen, die mij leest, om thans
Het goede Meisje daar te Hedel óók den Krans
Die 't hoofd der Bruiden siert, te schenken?
Gij gunt haar zulks (vertrouw ik) even graag,
Als ge aan uzelv' den mirtentooi zoudt gunnen!

*) Sedert 1453 St. Sebis'.

Zij huwt dus; dit gaat vast! wij staan slechts voor de vraag:
Aan wien wij Agnes geven kunnen?

Een Ridders-dochter aan een lompen boerenkloen,
Te Heël? 'k pluis niet te naauw, maar dít had geen fatsoen!
'Een Ridders-dochter?' vraagt gij: trots de beste!

Geboren in een slot, aan Hollands oeverduin,
Sleet Wolf zijn Kindschheid daar. Hij hield, als Man, zijn Veste

Te leen van Oostervant. *) Den ondoorbreekbren Tuin
Om 't sterke Hagestein vlocht hij meê, **) toen een bode
Van ramp hem huiswaart dreef: 'dezelfde krankheid doodde

Den eigen dag zijn Gade, met den Zoon,
Op wien, naast hem, alleen de naam zijns stams berustte.'

Een Dochter hield hij nog als paerel aan zijn kroon;
Zij was 't, wier zoet gevele zijn eerste wanhoop suste;
En van zijn bleeke wang de spade tranen kuste.

Maar deze Burgt in rouw, hiér van een woeste zee
Omsingeld - dáár van barre klingen,

Wekt staâg op nieuw, en steeds verscherpt, zijn wee!
Hij voelt door vaderpligt tot zelfbehoud zich dringen;
Ontrukt zich dezen oord vol doodsche mijmeringen;

En rédt zich, voor zijn Kind! Waar, op heur korte baan,
De Maas en Dieze, pas versmolten, zamengaan;
In 't luw van Hedels popeldreven;

*) Willem de VI, in 1405 Graaf van Holland.

**) Wagenaar, V.H. 3 D. 373.

Wijdt hij aan háár zijn diepverborgen leven.

De jaren vlieden, en zijn smarten zijn verzacht;
De zorg vervangt ze! 'Wie, ach wie, na mijn verscheiden,
Beschermt mijn Wees! Wie zal haar jonkheid leiden!'

Zoo denkt hij vaak; zoo had hij weêr gedacht,
En hérdacht, duizend - duizend werven;
Tot dit jaar óók allengs zijn tooisel stond te derven;
Tot nu... (triomf! wij zijn, waar uw geduld ons bragt!)
De Bruiloftskroon van verre onze Agnes tegenlacht.

De Herfst is dus in 't land; daar komt, met matte schreden,
Een oude Pelgrim. Wolf laat daadlijk, ongebeden,
Hem binnegaan, maar leest op zijn gelaat,
Terwijl 's Mans oog een blik in 't ronde slaat;
Nog meer, zoo ras het opgeheven
Den Hof doorloopt, en Agnes aan komt zweven;
Verbazing: 'Is het waarheid? Is 't een droom?
'k Zag dit Vertrek, dien Hof, ter plaats vanwaar ik koom:
In 't Luiksch gebergt'. Daar koos een Jonge Graaf zijn woning;
Voor allen omgang schuw. Men gist van tweeën één:
Hij kwijne aan zielsverdriet, of schaam' zich der vertooning
Van zijn wanstalligheid. Een jaar op 't hoogst geleên,
Schiep hij, wat ik hier weêrvinde, om zich heen.
En gij; in een Taf'reel aldaar Agniet geheeten;
In wit gewaad bij een wit lam gezeten;
Volschoone Maagd, versiert, door zijn bestel,

Het altaar van de nieuwe burgkapel.’

De Pelgrim sprak. Hij heeft den leliebloei in rozen
 Verkeerd op 't voorhoofd van zijn Hoordster; en de lach
 Haars Vaders wekt van nieuws haar blozen.

‘Dat zocht de Reiziger’ ('t wordt Agnes helder dag!)
 ‘Dien ze op haar weg, dien ze in de dorpkerk zag.
 Hij kwam, voor zijn paneel, haar wezenstrekken stelen.
 Den Graaf zelv' kon' dit Huis ligt in 't geheugen spelen;
 Het Huis, waar hij een feil beging,
 Die strenge straf van rassche hand ontving!’

Dit denkt Agneet; en ('t blijft tot ú gesproken,
 Gij Schoonen) zoude uw torenfloed,
 Hoe billijk en hoe fel hij was ontstoken,
 Niet dooven, had een Man zijn misgreep zóó geboet,
 Als onze Kluizenaar? en badt gij dien geen goed
 Uit vollen boezem toe, al zat zijn hoofd verzonken
 In kemelbogchels, die uw beeld
 Een plaats op 't Outer had geschonken;
 Dáár, waar 't in gulden glans, van wierookwalm omspeeld,
 d'Aanschouwer treffen zou', dat hij, gekniel, zijn lippen
 Bewondrend stilhield, en geen bidkraal meer liet slippen.
 Gewis, gij werdt verzoend; gij boodt hem welverdiend,
 Als Agnes deed, ten minste rang van Vriend.

Doch, wat bragt Ottoos geest aan 't malen,
 En liet hem Heël, zoo 't leefde, en groende, en stond,
 Naar zijn Kasteel in 't Luiksch gebergte halen?

Errinnert u, hoe Wolf den Lijder henezond,
 En deez', ter sluik, bosch in bosch uit ging dwalen.
 Dit traag laveeren gaf tot dweepig mijmren tijd!
 De Schrap (ontvangen, toen hem 't kusje niet gebeurde)
 Werd tot een Wond, die Ot al dieper scheurde.
 Frits is zijn Bult, en hij is Klara kwijt:
 De plaats van Klare aan Agnes te verschenken....
 Beminlijk boven Klara selv! .... zijn spijt
 Alleen had straks aan zóó iets kunnen denken!
 Doch spijt behoeft hier niet: de zoete zedigheit,
 Gelijk een sluijer over Agnes' schoon verbreid;
 Heur eedle trots; heur hart, dat zich onthulde,
 Terwijl zij bijstand gaf, aan die 't met smart vervulde;
 Ziedaar wat reeds genoeg Agneets triomf bereidt!

Wolf - schenkt vergiffenis, van 't geen Graaf Ot verschuldde!
 'Dit loon' zei' Wolf 'is den Bekeerling weggelegd.'
 Ots Pak wordt dus, zoo ras zijn faaltreê zal verjaren,
 Hem afgeligt; daarna geen hand hem meer ontzegd,
 Om zijn misvormd postuur; - en 't eindigt met een Echt!

Maar! - Wolf? - is Wolf! - en Ot, wiens Vaders, ging 't naar regt,

Zoo goed als Gulik^{*)}, reeds een eeuw lang Vorsten waren...

Ot - Schoonzoon van dien Man?

Laat alles mogelijk zijn, 't is klaar dat dit niet kan!

Doch even min kan Ot Agnete laten varen!

De Liefde en Hoogmoed, in zijn borst,

Staan wêerzijds even schrap!

Wat beider tweekamp schorst,

Is eindelijk dit ontwerp: Ot zal Platonisch minnen:

'De hand van Klara moog de blonde Freedrik winnen;

Een schoon, waarbij zelfs Klaraas achterstaat,

Zal hij aanbidden! 't slijk ontzezen,

Gelijk Vaocluses Zwaan^{**)} - door Agnes' lieflijk wezen

Van ver bestraald - smaakt hij wat grove lust

Niet geven kan!'

Nu was zijn Graaflijkheid gerust'.

Zoo wel 't penseel als schup en hamer streefde

Wedijverig hem ten dienst; een Pellegrim lei' aan,

Waar Plato bij de sfeeren zweefde;

Die Pelgrim klapte; en, als de zilvren maan

Sinds voor de tweede maal haar kring was rondgegaan,

Brak Otto, met een hart, dat meer aan 't stoflijk kleefde

Dan hij zélf wist naar 't regtdoend Hedel op.

*) Reinoud de vierde, sedert 1402 Hertog van Gelder, uit den stam van Gulik.

***) Petrarca.

Hij volgt de sporen van zijne eerste kronkelgangen;
 Maar 't eindigt stapvoets wat begon met een galop:
 't Beslissend uur genaakt! en Otto voelt zich prangen,
 Door vrees, dat Wolf misschien geen echte beetring ziet,
 In de offers, die zijn hart thans aan Agnete biedt -
 (De Vaders zijn wat raar)! - Dat dan zijn pak blijft hangen,
 Op rug en borst! of, liep dit gunstig meê,
 Dat bij Agnete geen vergeving is te erlangen!

Zoo plaagt hij zich, tot Heël toe; - waar hem vreê
 Op Wolfs gelaat ontvangt! - Wat voorviel schijnt vergeten.
 Uit andre Kruik dan die van Kufus vliet
 Een teug, die hem 't verschoonend welkom biedt.
 Alleen de schenkster faalt!

Ot dúrft en kán niet vragen.
 Hij zucht naar Agnes, en hij siddert dat zij koom'!
 Dan scheen hem plotslijk vuur, dan eenslags weêr een stroom
 Van ijskoud nat door de aders rond te jagen.

Zijn Bult vergat hij gansch! Maar, die de wond geslagen
 En heeling had beloofd, Wolf dacht er om: hij schonk
 Aan Otto dubble gaaf. Zijn mijterheuvel slonk;
 En, waar geen Freedrik was, kon' Otto, bij de mannen,
 Voortaan de kroon der schoonheid spannen.

Zoo ziet hij zich in 't spiegelend metaal,
 Waarmeê de huiswand pronkt. Dat uit Agnetes oogen
 Tháns óók een blik verholen op hem daal',
 Wiens betering zich zwijgend laat betoogen;
 Op hém, die nu veelligt, insteê
 Van afkeer, of van mededoogen,
 Een zoet verwondren wekt! en zij dan binnentreê -
 Dezelfde als toen zij hem groothartig hulp kwam geven -
 Dit wenschte geheel zijn ziel, terwijl ze, in eens ontheven
 Van 't geen haar twalef maanden drukt,
 Besluit: 'De Bloem wordt mĳn! geen ander die haar plukt!
 Tot welk een razernij had trotschheid mij gedreven!
 De glorie van een Heilig siert het hoofd
 Diens Vaders, dien ik zinloos dorst verachten!
 Het schittren van mijn Stamboom wordt verdoofd
 Van dezen glans! -'
 Dat steil beklimmen Ots gedachten!
 Inmiddels laat zijn Dank den grijzen Wolf niet wachten:
 Hij tuigt, met handdruk en met mond -
 Uit de allerdiepste diept' van zijnen hartengrond -
 Erkentlijkheid; en - (Wolf drong op geen toeven)
 En - 't oogenblik van afscheid is nu daar! -
 Is - zonder Agnes daar! Geen plettrend martelschroeven
 Heeft Kufus zoo gefolterd! Ieder haar
 Van d'armen Ot hangt met een droppel zweet beladen.
 'Uw Graaf is mal! 'k Wil hem ten beste raden:.'

Spreekt iemand hier 'hij zij beleefd; hij vraag
 Naar Agnes, bij Papa. Hij zeg hem, dat hij graag,
 Berouwend wat hij deed, voor haar zijn knie zou' buigen,
 En, nu hij 't kán, haar zijnen dank betuigen.
 Zoo loopt het los!'

Gij hebt gelijk, goê Vrind,
 En kondt, in Ots geval zoo spreken,
 Want gij hebt nooit, of niet als Ot, bemind.
 Zijn liefde maakt hem blooder dan een kind,
 En 't woordjen Agnes, blijft, bij hém, geweërhaakt steken!

In 't lange leste wordt, met blozen en met bleeken,
 Dat woordje toch geslaakt, en om de hand der Maagd
In forma door Graaf Ot gevraagd.
 Maar onmeêdoogend kwelt het nederig bedenken
 Haars Vaders hem: 'Zou' Ot een Meisje zonder naam
 Den Grafelijken Trouwring schenken?
 Het Geitje woont niet met het eedle Hert te zaam;
 De Sperwer is op 't nest des Arends niet te vinden;
 Gelijken moet het Echtsnoer binden!
 Zoo werd het bij Natuur en Maatschappij verstaan!'

Wolf sprak het. Niets kreeg Ot te weten
 Van 's Grijsaards Ridderstand, en vrome wapendaân,
 Bedreven toen 's Mans jeugd in 't harnas werd gesleten:
 Hij vangt zijn répliek dus, als pleiter, deftig aan,

Met Vader Wolf een Sant te heeten,
En hem, voor 't minst, den rang van Koning toe te meten.

Vergeefs wordt de aanspraak op een plaats in d'almanak
Door Wolf beleefdlijk afgewezen;

Vergeefs zet hij 't gezigt, bij nieuwen aandrang, strak:
“t Is louter needrigheid!” Ot laat zich niet belezen,

Dat hij de stralenkroon van Wolf verloren geev’:

‘Sint Kufus groet hem, of hij wil of niét wil, Neef;

En, waardig, door haar Deugd, om op een Troon te prijken,
Hoeft Agnes, in Geboorte, ook geen Vorstin te wijken!

Dit staat onwrikbaar vast!’

Gij - of ik langer schreef -

Gij, wier opmerkzaamheid mij nog ter zijde bleef,
Hebt reeds *access* verléénd!

Wolf gáf het ook. De lippen

Van minlijke Agnes spraken uit,

Wat, vóór haar, Klaraas mond liet glippen;

En Heël zag nooit een schooner Bruid.

aant.**Nichtje rijk.****Een vertelling voor vriend Eytse, die, reeds bejaard, nog aan huwen dacht.**

‘Dy Reyn kin dy eack bedirpe’
 GIJSB. JAPIKS Nysgier. Jolle.

Wop schonk aan Luitske, jong van jaren,
 Zijn dorre hand,
 En bragt ze, uit vrees voor Stadsgevaren,
 Naar 't eenzaam Land.

‘Geen Bal zou' daar heur bloed ontsteken;
 Romanslektuur
 Geen sprankels bij haar uit doen breken
 Van zorglijk vuur.

Daar gaf haar de omslag der bestiering
 Een heilzaam drok:
 De pot, de melkerij, de vliering,
 Het hoenderhok.’

Zoo dacht Wop, en hij zwoegde Buiten,
Aan Luitskes zij;
En hield, op beenen, dun als fluiten,
Haar schred niet bij;

En, na drie weken huwlijksleven,
Kreeg Wop een brief!
Hij moest van honk - zijn post begeven
Bij Luitskelief.

'Gij heengaan? - ik alleenig blijven? -
Onmogelijk!
Roept Luitske 'Wat ik doe? 'k wil schrijven
Aan Nichtje Rijk.

Die was, op school, mijn best Kornuitje;
Wij sliepen zaam;
En 'k heb beloofd, ons eerste spruitje
Kreeg vast haar naam.'

“Fiat!” Wop ging; men schrijft; de wagen
Met Nicht komt aan;
En elk ontwaart, dat beide Magen
Zich wél verstaan.

Zij hokken zaam, van vroeg tot spade -
Van spaâ tot vroeg.
Blijft Manlief uit, zijn Jonge Gade
Heeft troost genoeg.

Zij is, gestrekt aan Rijkjes zijde,
Bij nacht niet bang,
En vindt, of 't weêr geen uitgaan lijde,
Den dag nooit lang.

Ook houdt zij 't woord aan Wop gegeven:
'Wie toegang vraagt,
Niet t'huis!' is ernstig voorgeschreven
Aan knecht en maagd.

Wop nogtans, na beredde zaken,
Trof Háár alleen:
'Het Nichtjen, om hem plaats te maken,
Reed 's morgens heen.'

“Zoo had ik Lieuwerd, op mijn reisjen,
Vergeefs bezocht;
En nog een Kanten Muts voor 't Meisjen
In haast gekocht?

Dat niet! gij moet ze straks weêr vragen,
Al ben ik hier.
't Logeerbed zal nu opgeslagen,
Voor mijn plezier!"

Wop sprak het; maar de Huismeid fluistert
Haar Heer in 't oor:
'Mijn Heer, graag had ik, onbeluisterd,
Een kort gehoor.

Uw Nicht, Mijn Heer - schoor alle dagen
Heur koonen glad -
En heeft... bij nacht... geen muts gedragen,
Die strooken had!

Dit Liedjen hoorde een Kaalkruin zingen,
Miswaard als Wop:
Hij kon' zijn zuchten noô bedwingen,
En zei' er op:

Wie zonder Vrouw weet huis te hou'en
Mijdt veel verdriets:
De Onnoozelste is maar half te trouwen; -
Een slimme niets!

aant.**Hertog Willems bedevaart, in 1389.**

Is 't Guliks Erfgenaam, is 't Gelders Heer,
 Die daar, als Pelgrim, zwerft aan 't Baltisch Meer?
 Hij is 't! hij trekt door 't wilde Pommerland,
 En nam voor 't Zwaard den Beêvaartstaf ter hand.

Een klein Gevolg trekt meê, in de eigen mom;
 Stad, dorp, en slot, maar nooit een herberg om,
 Mits, onder 't voordak, zich haar uithangkroon
 (Het teeken van nieuw brouwsel) frisch vertoon'.

Die zeilsteen werkt! de kan klept; lustig schuimt
 De berkemeijer; teug op teug verruimt
 Allengs het hart; de Vreugde dringt er in;
 't Vertrouwen sluipt haar na! Bij waard, waardin,
 En drinkgezel herkaauwt men weêr dien Togt,
 'Toen, aan de Barnsteenkust, Held Eylar vocht!
 Toen 't Biland deed, voor 't zwartgekruiste Gild,^{*)}

*) De Orde der Duitsche Heeren (vroeger Broeders); Kruisheeren; *Porte-Croix*; Ridders van de Maagd Maria.

Dat ridderlijk de Heidnen doopt en drilt! -
 Nú zal 't de Pool misgelden!' Iedereen
 Is van 't geheim! Nogtans beklapt er geen,
 Dat, onder Willems dos, zich 't Hermelijn
 Verbergt. Als Pommrens Hertog vraagt, wie 't zijn,
 Waarvan 't gerucht spreekt? 'Vreemden' is het woord -
 Niets meer! Maar 't is, voor hém, genoeg gehoord!
 De schuts des Grondheers door een uitheemsch broed
 Versmaad te zien! - Door dollen overmoed
 Zijn grens ontheiligd! - Schroomlijk bruist de gal
 Van Wratisslaw! '*Glick in den Hunnestal*
Met eer'*) gebiedt hij; doch bedenkt daarna,
 Dat best het vatten vóór het straffen ga;
 En 'Eggard**') zal ze vatten.'

“Als hij kan.”

Bedingt de Heer van Demewold - een man
 Van overleg: dit blijkt! Hij brengt een troep
 Van helpers zamen, of er moordgeroep
 Uit ieder huis klonk. Weg en onweg staan
 Vol wachten; kar en kruikar houdt hij aan;
 De leêgen meê! Elk scheurtjen, elke reet
 Beneuzelt hij: 'Een Fin kruipt in een spleet'
 Meent hij 'waarin geen vlieg kan; en wie weet!

*) 'Terstond in 't hondengat met hen.' *Platduitsch*.

***) Eggard van Demewold.

Ligt dat het Finnen zijn!

Drie dagen ging 't
 Dien gang; de kreits van Eggards jagers dringt
 Al voorwaarts; wordt ál enger; - plots! ziedaar
 Het wild verschalkt! omsingeld heel de Schaar!

Een pelgrimshoed, bij rozenkrans en stok,
 Kleedt Willem even weinig als zijn rok
 Van grove pij; - elk zag dat! niet te min
 Wou' 't Eylars kregel hoofd, noch Bilands in,
 En 't Kluchttooneel raakt, door den driesten moed
 Van 't krijgerpaar, te tragisch roodbebloed!

Barsch nóémen zij hun Hertog; maar de schijn
 Wekt ongeloof! 'Een schooijer mag hij zijn,
 Dien gij zoo heet!'

Nauw was het Pommersch woord
 Geslaakt, of beider staf vaart in akkoord
 Den schendtong op den kop; - en, ach! - 't geweer
 Van twintig Wrekers tréft! - Het Paar zijgt neêr! -
 Wond, val, en dood, in d'eigen oogenblik!

Men staart elkander aan; verstomd van schrik -
 En als nog luistrend naar hun jongsten snik!
 Tot Willem roept: 'Kent, laffe Moorders! kent

En éért me, als Gelders Hertog! - Die u zendt
Is niet meer Vorst dan ik!

Terwijl hij spreekt,
Getuigt de traan, die van zijn wangen leekt
Op 't aanzigt der Verslaagnen, dat bedrog
Ver van zijn lippen is.

't Blijft Eggard toch
Bedenklijk: 'Heer Hertog' vangt hij aan
'Als 't Hertog zijn moet! éénen weg te gaan;
Tot ons Stettijn hier wijsheid doe verstaan;
Is raadzaamst voor ons allen.

Deze Twee
Gaan - tot mijn spijt - in uw gevolg niet meê;
Maar ik bezorg hun plaats in gindsche kerk,
En maak van doodkist, klok, en zielmis werk.
Gij, en de rest van deze brave liên,
Komt ons Kasteel van Valkenborch bezien.
Het is er stil; verwacht dus aan dien oord
Geen straatgerucht, dat uw devotie stoort.
Vindt gij er ligt de keuken wat te schraal,
'k Acht, dat aan Gelders Vorst het geld niet faal';
En dáár, als elders, heeft, wie geld bezit,
Bij echte Malvasie Gebraad aan 't spit.'
Met dezen kwinkslag breekt hij af.

Het eind -
Is zeilen, naar de sterkre voorman seint!

't Werd avond; Valkenborch hief statig voor hunne oogen
Zijn torens op, die 't mos, sinds eeuwen, had betogen.
Een dubble kring van grachten sluit het ruim
Der muren in. Bedekt met drabbig schuim
Kromt zich haar gapende afgrond. Aan haar boorden
Ontzegt geboomte en struik zijn schutsel tegen 't Noorden,
Dat over paalloos vlak alhier zijn geessel zwiert,
En slechts de heistruik duldt, die op den veengrond tiert.

Bij 't naadren van de schaar, dringt uit de voorpoorttinnen
Een heesche horenklank. De grendel knarst daarbinnen.
Geraas van ketens volgt. Nu bonst de valbrug neêr,
En 't open burgplein galmt met hollen nadreun weêr.
Noch slotvoogd, noch gezin, treedt toe met eerbetooning!
Geen eedle Jonkvrouw biedt den Gasten, in deez woning
Een welkomstteug. De huisdienst wordt verrigt
Door grijze krijgsliên. Traag ten langontwenden pligt
Verschijnen zij, en oopen doodsche zalen,
Slechts spaarzaam, aan 't gewelf, beglansd van daglichtstralen:
Het naakt verblijf, onwaardig hem bereid,
Wien, bij zijne eene kroon, de tweede nog verbeidt.

Hoe zweeft gij daar voor zijn gedachten,
Op 't slaaploos bed, in lange kerkernachten,
O weêrzien, daar zijn hart naar brandt,
Van 't bloeiend Rozendaal - van Gelders Lustwarand!

Gij Bergen!.. Heuvels acht de Faam,
Bij vriend en vreemd, te klein een naam,
Voor Heerschers over meer verschiet,
Dan eigen erf den landzaat biedt! -
Gij Bergen! van 't gewolde vee
Beweid, en van 't gehorend ree!

Gij vruchtbre Dalen, waar de zon
Haar schichten koelt in bron aan bron;
Waar 't veldgebloemte vroegst ontluikt,
En langst aan winters magt ontduikt;
Waar Echo, als de meimaand keert,
Den zang van duizend vogels leert!

Gij Bosschen, die daar tusschen 't graan,
Wanneer de sikkels veldwaarts gaan,
Op nieuw versierd met lenteblad,
Smaragd gelijkt, in goud gevat!

Gij Beken: eeuwigvloeiend glas,
Dat snelt naar Rijn- en IJsselplas,

Maar toeft, aan 't scheipunt van hun val,
 Onzeker wien het volgen zal,
 En, beurt om beurt, door 't schoon verleid,
 Zoo mild langs ieders boord gespreid!

Gij Paradijs! van 't morgenland
 Naar 't golventemmend west verplant;
 Hoe kwelt hem daar uw tooverbeeld,
 Als 't vriendlijkklonkend vóór hen speelt!

En, ach, waarheen gestaard, om reddingslicht te ontdekken!

Gespt, tusschen Roer en Zee*) de heerlooze onderdaan
 Misschien het zwaard tot zijn bevrijding aan?
 Zal, hem tot hulp, een Vader 't lemmer trekken -
 Een gramme Vader, wiens vermaan
 Hij wuftlijk heeft gesmaad? Rukt uit Aleides banden
 De Graaf van Holland zich met krijgers fierheid los,
 En zet zich, voor een Schoonzoon, weêr te ros?
 Zou Wentsels Majesteit ontbranden
 In ijver, voor een roekeloozen Maag:
 De Duitsche Sultan van zijn Praag,
 Zijn Tafel en zijn Harem scheiden,
 Om de aadlaarsvlugt voor Willem uit te breiden?

*) De Zuiderzee.

De Pelgrim - thans door nooddwang kloosterling -
Zat maanden lang vergeefs op dezer hulp te beiden!

Doch, eer de wanhoop hem beving

Riep, nog van pas, Sint Jan zijn Helden^{*)}

In Slages muren op. Ze ontcijfren, wien de zorg

Van Demewold verstak in 't eenzaam Valkenborch,

En ijlen Willems ramp naar 't Pruisenland te melden.

Mariaas Ridder^{**)} zijn niet flaauw

In 't handlen tot zijn best! Een brief aan Wratislaw

Dringt vriendnaburelijk. Een tweede maant wat luider.

Een derde spreekt op 't mes, en hoeft geen raadselduider! -

Nu zwicht de Pommersman. Al doet hij 't met een graauw,

Hij geeft tot slaking last.

Dra ziet de Beêvaartganger

De grendels wijken aan de stramgeroeste poort;

En binnen 't uur is heel 't gezelschap voort....

Zoo 't gaat naar Eggards wensch! - maar 't afscheid duurt iets langer:

‘Op Willems eerkwetsuur zal Eggards eigen hand

Een pleister leggen, ten vaarwel uit Pommerland;

En, wijl de Patiënt voor knoeiwerk schijnt te vreezen,

Moet Pruissens Ridderdom hierbij getuige wezen.’

*) De Orde van St. Jan Baptist van Jerusalem.

***) De, bij den aanvang genoemde Duitsche Heeren.

Dit eischt de Hertog - die nu 't Zwaard
Weêr voor den Palster heeft aanvaard!

De Heer van Demewold is pijnelijk verlegen!
‘t Omvatten van een knie’ - met stillen wensch gepaard,
Dat, die 't hem vergt, den Droes op weg bejegen' -
Dit pleistren stond hem minder tegen:
Hij kwam, zoo doende, van 't verwenscht cipieren vrij!
Was maar zijn ergernis - het Kruisvolk! - daar niet bij!

Doch met geen praat, hoe schoon, blijkt Willem te bewegen:
‘Het moet!’ en 't zal dan ook! nadat
Op 't vorstlijk hart door Eggard werd verkregen,
Wat hem voor leed beschut: ‘Slechts tot aan 't breede Wad,
In 't bed der Grensrivier, zal hij den troep geleiden,
En 't zeer daar zalven, binnen 't Pommersch grondgebied:
Al blijft de Stroom hem van de Ridders scheiden,
Op meerder afstand zelfs ontging 't hun blikken niet,
Wanneer hij soms aan 't Werk iets haapren liet!’

Nu steeg men in den zaâl. De togt - blij aangevangen -
Werd vrolijk voortgezet; - en tot het Wad volbragt; -
Dat heet: tot zwaarigheid, niet bij 't akkoord bedacht,
Zich opdeed!

Een gelei' van Ridders staat en wacht
Aan d'overkant; maar wilde struiken hangen

Omlaag, omhoog, langs 't enge kronkelpad;
 En, schoon men arendsoogen had,
 En reigerhalzen uit kon' rekken,
 Men zag de Pruisen niet, noch was door hén te ontdekken!
 Hoe gaat het nu met de afgesproken cuur
 Van Hertog Willems eerkwetsuur?

Wat Eggard hier ten nut kan strekken,
 Doorziet hij straks, en heeft een voorstel reê:
 ‘De Hertog zal naar gindszij trekken.
 Daar wacht hij, aan een open steê,
 Tien pas ver, van zijn Ridderstoet omgeven,
 Tot Eggard, boven 't ruig op deze Wilg verheven,
 (Hij wijst ze, en klimt al!) in 't vizier der kijkers zij;
 Dat hij zich kwijte van den pligt hem voorgeschreven,
 Door handgebaar.’

“Hij kwam wat 'maklijk vrij; -
 't Was waar! - maar zat paraat” - men lachte - en 't bleef er bij.

Mijn Lezer merkt, de Cuur werd nu magnetiseeren!
 Zoodra de Hertog ginds verschéén,
 Deed Eggard met gesticuleeren
 Geen klein geweld; de Aanschouwer was tevreên,
 En wendde 't oost-, gelijk hij westwaart heen.

aant.

De biecht.

't Werd Paschen; alles ging ter biecht,
In, 'k weet niet welke, stad;
Waar Pater, 'k weet niet wie, den trek
Der meeste Meisjes had.

'Mijn Vader' hief Thereesjen aan
'Ik draag nu 't haar gekapt,
En heb mij sedert, dag aan dag,
Op de eigen fout betrapt.

'k Hoor overal hoe schoon ik ben!
Dit brengt mijn hoofd op hol;
't Weêrstonde den hoogmoed vruchteloos,
En draait mij als een tol.'

“Foei, foei! Maar, zeg eens: bent ge rijk?”

‘Och neen; als ieder weet.

Mijn jonger zuster is 't alléén;

Die erfde van haar Peet.’

“Wel nu, zoo heb geen zorgen meer:

Uw hoogmoed zal vergaan,

Wanneer men om uw Zuster komt,

En U, schoon Kind, laat staan.”

aant.**Het mystieke testament.*)*****Een Verhaal uit Pitavals 'Causes celebres' (T. 3, p. 376), vrij behandeld.***

De Louwmaand had de Mei getrouwd:
 Een Fransche Markgraaf, lelijk, oud,
 En gierig als het graf, het puikje van de Schoonen.
 Verdiende zij 't ook zevenvoud,
 Geluk kon zulken echt niet kroonen!
 De scherts, die op haar lippen plagt te wonen,
 Zwond, voor het jaar ten eind liep, heen;
 De schittervonk in 't geestig oog verdween;
 Een doodlijk gif kwam door heure aadren sluipen;
 En 't Roosje liet weldra zijn leste blaadjes druipen!

Daar trad de Vrek aan 't eenzaam bed,
 Waarop zijn offer lag: 'Mevrouw, bezorg uw zaken!'
 Spreekt hij 'Gij bukt weldra voor de algemeene wet,
 En dient een Testament te maken. -

*) Men zie de aantekening in den Bladwijzer.

Mystiek was best. - Uw boeltje, kort en goed,
Wordt mijn.'

'Het kom' zucht zij 'aan die het erven móét!
'k Zal, door gemisbruikt Regt, een Zuster niet ontrooven,
't Geen billijkheid haar geeft, en haar mijn liefde gunt.'

Eer ze uitheeft, staan (gelijk gij denken kunt)
Reeds Manliefs knevels, als een Turksche maan, naar boven;
En een orkaan barst los! - waarvoor dan ook, in 't laast,
De Kranke zwicht.

Haar Beul roept, met der haast,
Zijne acht Vertrouwdin. Beklonken naar de wetten,
Lag, sinds een maand, het Testament gereed,
En met *dateeren* was 't compleet:
Die zijlings toezag, had alleen haar naam te zetten.

Zij schrijft, bij 't flauwe licht, dat voor haar leger brandt;
Vouwt; zegelt; stelt het Blad den Ambtenaar ter hand;
En sterft.

Een regtzaak bragt de Tabbaardsliên te samen:
't Ontzeeglen toefde kort!

De droeve zuster komt,
(Waar reeds de Markgraaf - waar zijne acht Vertrouwdin kwamen)

En tegenover háár, die, onder 't leed gekromd,
 Elks mededoogen wekt, zou' schijn van rouw betamen!
 Alleen de Weduwman blijft schaamtloos onvermomd!
 Zijn tergend lagchen - 't hoofd, trotsch in den nek gesmeten,
 Laat daadlijk aan de onterfde weten:
 'Ik erf!'

Zij droogt nogtans haar bittre tranen niet!
 Het zusterhart, gebroken door 't verdriet,
 Is, tot zijn jongsten slag, met haar vereend gebleven!
 Daaraan heeft zij genoeg - het andre schenkt ze hém.

Thans werd, wat heimlijk binnen 't rooffhol was geschreven,
 Door een Griffier aan elk met klare stem
 Verkondigd: los en vast blijkt aan den Man gegeven;
 Plaats, dag en uur zijn juist; het naamschrift onder 't stuk
 Is de eigen hand der Markizin; - men spelde
 Slechts, waar 't héúr naam moest zijn, een ándren! - Vruchtloos kwelde
 De Lezer zich; daar stond, en bleef staan.... 'Habakuk.'

DE MARKIES.

'Wat! - Habakuk? - Help meê zien, Heer Notaris!'

DE GRIFFIER.

“'Zie, Heer Markies, door éígen oog, of 't waar is:
 Het Stuk is nul!’”

DE MARKIES.

‘En 't Goed?!’

DE GRIFFIER.

“Mejufvrouw vaardt het aan.”

Den Heer Markies laat mijn Auteur nu gaan -
Heelshuids - als was er niet misdaan! -
Hij zal, bij mij, verdiende straf ontvangen!
Ik jaag hem, in zijn wanhoop, naar een bosch;
Daar laat ik hem zich aan een boom verhangen;
En - zeker snijdt geen Vrouw hem los.

aant.**De verjongings-cuur.**

Annet was beeldmooi - zei' haar spiegel; en Mama
 Zei' 't met Mânzal, den spiegel vlijtig ná.
 Geen haatlijk Buiten hield de Schoone meer verborgen:
 Zij spilde aan 't jagervolk niet langer haar *toilet*
 En geestigheid! een afgebeden morgen
 Rees uit de kim; de Puikbloem werd verzet
 In 't luw der stedelijke muren;
 Het kennersoog kwam haar begluren;
 En jonkvrouw Faam stak lustig haar trompet.

Verscheen voor de eerste maal Annet
 Als Dorpeling, met hooggekleurde wangen
 Op 't *Cercle*, en zat ze er stom - na weinig zuchten werd
 Haar keursje ruim genoeg; haar tong vrij! Op 't *Concert*
 De week daaraan.... was Bloôheid reeds vervangen
 Door Spraakzaamheid! En op een *Thé*,
 Dat volgde.... was het Babblen, zonder ende!
 Ook kreeg elk Pronkertje vandaag een schampstoot meê,
 Terwijl zij, regts en links, heur naaldscherp nebjje wendde.
 Hun Strooijenhoedskostuum leed last! - Het Hielbeslag -

't Lorgnetglas aan een koord (schijnblindheids ridderteeken!) -
 De Snuifdoos - geen der Kwikken van den dag,
 Waarin geen pijlspits van Annets vernuft bleef steken!

Zoo was een ieglijk nu haar klein Talent gebleken!
 Doch, wat men niet betwijflen zal:
 Tot haar Vervolgpreek liep een telkens mindrend tal;
 't Planetencorps, door haar, als zon, beschenen,
 Zwierde uit d'attraktiekreits; en.... 't was in 't ruim verdwenen!

Het derde wintertij had sinds den herfst verjaagd;
 De wiek des Tijds had uitgevaagd,
 Wat, bij de waereld, van Annet stond aangeschreven;
 En, als voordeze, kwam een Hofstoet haar omgeven!
 Maar thans was 't rijper Jeugd, aan 't schip van staat vertuid,
 Door ambt-zorg; door de zucht gedreven,
 Om onder eigen dak te leven;
 En op een Huisbestierster uit.

Thans vond Annet ook raadzaam om te zwijgen.
 Hoe dringend eene *Amie* bad,
 (Die graag, bij vakatuur, haar troon bestegen had!)
 Aan 't recenseeren was Annet niet meer te krijgen.

Maar wijslijk wikken bij haarzelve mogt ze toch!
 Dat mogt ze! en zat, op Kersdag, te bedenken;
 En, op Sint Nikolaas daarna, bedacht ze nog,

Hoeveel er schortte aan elk van die zij 't Ja zou' schenken! -

A? was Klein Duimpje; B? de Sparewouwer Reus;*)

C? was een jool; D? had een scheeve neus.

Dus liep zij 't alphabet dóór en wéér dóór - en woû niet! -

Of, woû ze dan - tóch - wél!

Dan was het gistren I, vandaag K, morgen L.

L zou' het eindelijk zijn! - Maar... 'Neen, Heer L! zoo gouw niet!

Wij hebben tijd!'

Bij slot: (want, om regtuit te spreken,

De walg begint me, als u, van dit getalm te steken!)

Vokaal en Konzonant - zij raakte 't alles kwijt;

En, zelve vrijend, sloot, die eertijds werd gevrijd,

Haar vijf en vijftigst jaar! Toen... 'Ging zij zeker trouwen,

Met Hans, haar Lijfknecht?' Neen! 'Dan liet ze een Hofje bouwen -

Betrok het zelve, met een oude best

Of wat? ...' Neen! Néén alweêr! het lest

Zoo min als 't eerst. 'Wat dan?' Ja, lieve Vrinden,

Gij zult het ongelooflijk vinden!

Toen! reisde een hooggeleerd Dokter,

Van Jemen**) uit, de waereld door.

Waar híj kwam, vloten alle kwalen:

*) Klaas van Kieten, van Spaarnewoude. *Vondels Gijsbr. v. Amstel.*

**) Gelukkig Arabië.

De exkreuplen dansten, in de leêge hospitalen!
 Ontbrak er ligchaamsschoon? zelfs dáár was middel voor
 Bij onzen Eskulaap te halen:
 Zijn Kosmetiek liet blankheid aan den Moor
 Noch gladheid aan de Pokputtronies falen.
 Tot Haarzalf toe verkocht men in zijn kraam:
 Werd daar een Munnikskruin naar 't voorschrift meê gewreven,
 Eer ge om kondt zien, was Pater Steven
 Prins Absalon!

Doch, wat Alhamis' naam
 Ten hoogen hemel droeg! hij wist een geest te trekken
 Uit Krekelmerg^{*)}; hiervan iets op de tong
 Van een krom grootje, zoo begon 't zich regt te strekken,
 Sliep - en ontwaakte Jong!

De Middelsee voorbij, was nog geen proef genomen
 Van 's Arabiers Verjongingscuur:
 Alhamis hield zijn waar te duur!
 Doch bij Erf tante Annet was naauw berigt gekomen,
 Dat hem de buurt wacht, of haar paerels liggen klaar!
 Zij leent er geld op, bij een rijken schagcheraar;
 En 't lukt haar, vóór den nacht, dat zij een dubbele dozis
 Van 's Mans *Arcanum*, met een zegen, die niet voos is,
 Naar huis brengt.

*) De Fabel kent eeuwige Jeugd aan den Krekel toe.

‘Knap mijn slaapjak aan,
 Francijn, en dít goed út!’ Zoo spreekt zij. Een vermaan
 Volgt, onder 't werk: ‘Lief Kind, uw dienst ware overbodig,
 Zoo lang mijn rust duurt. Gij begrijpt toch, wat ik meen?
 Mijne Oudejufferschap vare onbekeken heen!
 Als 't morgen wordt, en eer niet, zijt ge er noodig.
 Welaan, de Druppels! -

“Elf?” juist elf? - iets min pedant
 Hiet dit een Lepeltjen, in 't Kristenland!’

Zij slikt haar Lepeltjen; zij slaapt; en 't Kameniertje
 Verdwijnt. Het voelde wel een ziertje
 Nieuwsgierigheid; maar neemt, dat Cijna keek,
 En dat haar Juffrouws slaap voor een sekonde week,
 En zij betrapt werd? Neen! zij durft het niet te wagen!
 Reeds zit zij in haar cel, waar 't martlend ongeduld
 Haar zelfs geen dutje gunt! Daar zit ze, en telt de slagen
 Der klok, van uur tot uur. Den tusschentijd vervult
 Een overslag van haar profijten, als het Vrijers,
 Gelijk zij vast stelt, reegenen zal:
 Kommissies en zesthalven zonder tal;
 Van 't eerste Bod aan, tot de luide Toeslag vall',
 En nu de zegen stroomt met halve en heele rij'ers!

Inmiddels is 't zoo ver nog niet!
 Het werd vooreerst maar dag, en Cijntje komt - en ziet!

Zij ziet! - Wat ziet zij? - Raad eens even
 Voor de aardigheid;
 Tenware u, 't geen zij zag, door andern was gezeid?

Zij ziet... hier hulp vandoen, die zij niet weet te geven;
 Ziet... geen schraal centje meer, waarvan haar knipbeurs zwelt;
 En, ach! als Kamenier zich haar ontslag voorspeld!

“Elf droppen” stond op 't etiket geschreven;
 De Lepelmaat... was rijklijk tweemaal zeven!
 En Droppels gólden, bij de Krekemergstinktuur!
 Slechts veertig jaren woû Annette jonger wezen;
 Van vijftien jaren méér bevond zij zich genezen; -
 En lag, als Zuigeling, te wachten naar een Luur!

Hier kon' het punctum staan! maar gins verneem ik ooren,
 Die, na het laatste woord, graag nog een laatster hooren!

Annet zóóg bést! Annet wies op;
 En eer de Ring haar weêr ontsnapte,
 Ging nu het vrijen in galop:
 De Vischhoek lokte - 't Vischje hapte!
 Zij schonk blind weg een Zot haar trouw,
 En stierf - als 't gaat! - aan haar berouw.

aant

Mengeldicht.

aant.**Het stoomtuig.**

Te lang genoegde 't ons, het Ros tot dienst te dwingen;
 Den stroom van Lucht of Nat te keeren te onzer baat:
 Het Vocht, door Vuur beziel, schonk zwakke Stervelingen
 Kracht boven aller krachten maat.

Die Kracht - dank Albion! - betemt nu de afgrondswellen,
 En peilloos Mijndiep cijnst der noeste menschenhand.
 Gedreven door zichzelf', mag de ijzren Wagen snellen,
 Bevracht met 's aardrijks ingewand.

Dank Albion! de Kiel komt over 't Wad gevlogen -
 Van zeil en riem ontbloot - getij en wind te moet.
 Veelvingrig Kunsttuig spint, - door d'eigen Damp bewogen,
 Die logge Hamers smeden doet.

*) Gebie het, Nederland! en, zeevaart afgegleden,
 Ruimt slibbe en zand den weg, waar langs uw vloedden gaan.
 Gebie! de Plassen in zal zich uw Erf verbreden,
 En waar zij golfden wiegt het graan.

*) Eene toelichting van dezen en de drie volgende regels is in den Bladwijzer te vinden.

't Eenzelvig spoor ten eind, dat Waan en Sleur betraden,
 Klom zóó 't Vernuft bergop - gewon het trans na trans,
 En oogste, aan 't rijzend pad, onwelkbre lauwerbladen -
 Worcesters*) Eeuw ten gloriekrans.

Zóó streeft het vóórt! dat Hoog met iedre poging nader,
 Waar Eenvouds Godspraak in haar stillen tempel woont.
 Ach, werd - eer 't graf mijne asch bij dierbare asschen gader' -
 Volhardings eedle moed geloond!

Werd zienlijk voor mijn oog, wat nog der Toekomst duister
 En zwangren schoot verheelt! Werd vól de groote Dag,
 Wiens Ochtendschemering - wiens blijden Morgenluister
 Ik, met aanbidde hopen, zag.

*) Het ruwe denkbeeld van een werktuig, door waterdamp bewogen, kwam het eerst op bij den Markies van Worcester.

aant.

**Lourens Janszoon Koster.
1823.**

*'Saeculo festas referente luces
- Carmen.'*

Het Io klonk uit Haarlems muur!
Na honderd jaren keerde op nieuw het plegtig uur!
Viert 'wat geen Jeugd weêr ziet; geen Grijsheid zag;'
Viert KOSTERS Jubeldag.

Ja! komt uit aller Volken naam,
Gij Feestgezanten! Vloeit tot Haarlems Eeuwtij zaam!
Dat Griekens lof den Eersten Kadmus loon';
Heel de Aard' den Tweeden kroon'!

Het zwerk ontsloot zich, waar hij stond,
Wiens hand de Boekstaaf van den Beukenstam ontbond.
Een hemelglans omscheen de looverkruin,
En trof het siddrend duin.

Zóó werd dat heerlijk Licht voorspeld,
Dat stralen zou' van 't Werk des Vinders; dat geweld,
Noch list zou' dooven! trots der eeuwen vloed,
Een onuitblusbre gloed.

Dat Licht! het ruim der waereld door,
Naar 's Hoogsten wil verbreid, om, als de Morgengloor,
Elks vreugde; niet, als schaamle Nachtlampschijn,
Eens enklen heul te zijn.

Zóó kwam Gods Geest op Hem, die 't Schrift
Met scheidbre Teekens prentte, en 't ruwe Letterstift
Ten erve aan Mentz liet: Haarlems roemgenoot....
Benijdster..... en min groot!

O Wetenschap! bij 't Voorgeslacht
Gegriffeld in Paneel; met trage Vederschacht,
Door Kloostervolk aan 't Pergament betrouwd;
Slechts veil voor Koningsgoud!

O Wetenschap! nu daalt gij zelfs
Tot arme slaven, in het diep eens mijngewelfs!
O Wijsheid! o Vernuft! waar schuilt het oord,
Dat nog uw stem niet hoort?

Hoe zonk vergeetle nacht weleer
 Gelijk op 's Meesters naam, zoo op zijn arbeid neêr!
 Wat viel er bloeis, die hoop op vruchten gaf,
 Voor 't smachtend Menschdom af!

't Verloor den Pijl van Abaris:
 Het Luchtschip, welks bestuur der tijden raadsel is!
 Het spieglen Erts, dat op Marcellus' vloot
 Zijn bliksems nederschoot!

Vraag de Oudheid af: vanwaar de Naald,
 Gids van den Scheepling, als gestarnte en oever faalt?
 De Citer, die de taal der englen spreekt,
 En ijzren harten breekt?

Vanwaar zijn zij? Wiens vindingkracht
 Heeft Spade en Kouter, heeft den Weefstoel uitgedacht?
 Het antwoord faalt! Zij werden vóór den dag,
 Die KOSTER wóóden zag!

Vuur sloopte, en Zee, en Krijgsgeweld,
 Wat Priem of Schrijfriet van hun oorsprong had gemeld,
 Eer de eedle Kunst door Haarlem was gebaard,
 'Die de andre zaam bewaart.'

Thans blijft wat is! Thans welkt geen lof!
 Thans sterft geen daad meer, binnen hut noch vorstenhof!
 De Zigtbre Spraak voert ze om langs 't wijde rond,
 En zwijgt ter geener stond.

Het heilig snoer der Kennis bindt,
 Wat afgrond scheidde en berg! 't Oost, met het West bevrind,
 Staat kampend tegen Leugens dwinglandij,
 En strijdt de Waarheid vrij.

Dat heil heeft KOSTER voorbereid!
 Hij schreef een grens om 't rijk van drieste Onwetendheid;
 Toen 't Kruis van Konstantijn moest ondergaan,
 Voor Mekkaas Halve Maan.

Hij! wiens Gedachtniszuil dit Oord;
 't Geschenk van wiens Vernuft den Aardkreits toebehoort.
 Wiens Geest, omhoog, zich in zijn werk verheugt,
 Bij onze Jubelvreugd.

Komt! Schaart dan, Feestgezanten - schaat
 U mét ons binnen 't Koor, waar LOURENS' blik op staart!
 Hier schuilt geen wrok! Hier spreidt ook gij uw glans,
 Gij Eerekroon van Mentz, naast KONINGS Burgerkrans.

aant.**Voorlezing**

Bij het maal, ter inwijding van een nieuwgebouwd landhuis, *gegeven door den Stichter, op den 22. julij 1820.*

Om Zangsters en Poëten los te krijgen,
 Daar hoort somwijlen heel wat toe!
 Doch, hebt gij ze eens te gang, en zijt gij 't luistren moê -
 Geen mondsloot (zegt men) brengt dat volkje weêr tot zwijgen!
 Zij brommen voort, en tot den laatsten drop
 Van uw geduld moet op!

't Kan wáár zijn, Vrienden! maar altoós wáár is het niet!
 Bestond reeds Toon- en Zang- en Dichtkunst u te streelen -
 Apollo zweeg te ras - te ras der Muzen lied;
 En Ik zal Comus, op mijn beurt, geen tijd ontstelen!
 In deez' bespraakten Kring - bij zulk een goeden Wijn -
 Verstaan het Zangsters en Poëten kort te zijn.

Aan al wat leeft, is 't Bouwen ingeschapen! -
 Daar zijn excepties: menig Dier
 Verlangt, uit deur, noch vensterraam, te gapen;
 't Geeft om kombuis, of bottlerij, geen zier;
 En hoeft verdek, noch wand, om, als een roos, te slapen!
 Maar 't grootst getal maakt ook den regel hier.
 Des: al wat leeft, dat bouwt!

Zoo bouwen
 En bouwen nu maar 't zelfde was!
 Een Otter duikelt, door den plas,
 Zijn huis in. Spreekt, wie zou' voor halfwijs hou'en,
 Die hem, als architect, zijn werk ging aanbetrouwen!

De Reiger, met zijn maats, laat, op een hoogen tak,
 Zich dronken wiegen, en geen dak
 Beschermt zijn broed, bij onweêrvlagen.

Grimbaard^{*)}, de Das, is ook geen bol!
 Hij zorgt voor lucht, noch licht, in 't hol,
 Waar hij zijne eikels zit te knagen.

Wij Menschen - maken 't, voor de rest,
 Niet beter!
 Een vlottend huis heet goed, in China. Menig weet er
 Niets raarders op, dan dat hij ook zijn nest

*) De naam van den Das, in Reintje de Vos.

Laat schommlen, tusschen 't groen; of, als de Samoeden,
Den Das volgt, op zijn kruiptogt naar beneden.

't Bouwmeesterlijke Handwerk blijft
Dan eere waard, schoon elk het drijft!
Geen beunhaas mag het roemrijk Effen
Der Kunst, ten hoon van 't Gilde, treffen,
En billijk groeten wij, met zegenwensch en lof,
Den Stichter van dit Huis, die juist dat Effen trof!

Hier vreest een zwaklijk hoofd geen draaijen!
Het stroomend vocht, dat Sinte Griet
Nu tot den derden dag van boven neder giet,
Raakt ons zoo min, als 't boomenschuddend waaijen; -
Den podagrist bedreigt, van onder op, geen nat; -
De long en de oogen krijgen zat
Tot hun behoef; - ook ligt men niet te zwaaijen,
Voor de ankers, op zijn Sneesch; noch vindt zich, in den nacht,
Van A naar B of C verbragt.

En, Dischgenooten, let eens even,
Hoe Bouw- en Gastheer zich de hand,
Als broeders, in deez' Woning geven:

De Keuken - waar het haardvuur brandt -
Het Kelderwelf - dat alle vuur verbant -
Waar 't hoort, gescheiden in hun palen -

En hier - in zulk een ruimte! - vereend om ons te onthalen!

Is 't alles goed - dát is nog 't allerbest;
Naar mijn smaak!

Maar! - wat zei' er lest
Een gek? - 'Per arabier' zei' die 'kan veel gelukken!
Zelfs Meesterwerk slaagt, voor en na, aan krukken;
Doch, wordt de proefherhaald, zij gaan hun lauwrên kwijt! -
't Is goed getimmerd! best! roep ik meê - zonder nijd;
Alleen - 't geen Toeval deed, kan mij zoo niet verrukken!'

Stop, wie dus praat, den mond, Vriend Bouwheer! - Spreek uw kist
Nog ééns aan! Dood is toch de Twist,
Zoo ver Europa strekt. Uit Denemarken, Zweden -
Uit Rusland, Oostenrijk - welhaast uit Spanje meê -
Kortom! van Noord en Zuid - van over Land en Zee -
Komt rente op renten naar uw zakken toegegleden!
Besteed daar wát van, aan een Tweede Meesterstuk;
Dat zich de kroon der eer vást op uw lokken drukk'!

Nog ééns aan 't bouwen! -
'Waar?' vraagt gij:
Ja! ... hier... is 't vol! - maar ik heb plaats, bij mij! -
Gij Geld! - ik Plaats! - dat past, als zaamgegroeide schelpen! -
Ziet toch, hoe 't eene mensch het andre weet te helpen!

Gij bouwt dan! - Juist als dit! In steê van mijn Kajuit,
Een Eetvertrek, waarin men aâm kan scheppen,
En de ellebogen met het mondstuk tevens reppen.

Uw Beeld (dat spreekt vanzelfs!) zet ik, ten voeten uit -
Van steen naar uw begeeren,
Gebeiteld - in de Nis,
Wier voorbeeld hier nog ledig is.

d'Inwijdingsdag, gij Dames en gij Heeren,
Berigt ik u.
Uw bijzijn, hoop ik, zal mijn Zaal dan óók vereeren -
De Vreugd ook mét ons zijn, als nu.

aant.**Ada van Holland, als gevangene op Texel, in 1203.**

In 't gedruis des winds verloren;
 Over 't woelig ruim der zee,
 Laat zich Adaas harptoon hooren;
 Jammert dus haar hulploos wee:

Feestlicht, aan de toorts ontstoken,
 Die mijns Vaders Lijk bescheen;
 Echt, van morrend Volk weêrsproken;
 Van verbitterd Bloed bestreên,

'k Draag uw schuld! In Moederhanden
 Blonk de Bruidstooi, mij ten val:
 'k Sleep een boei, aan Texels stranden....
 'k Was Gravinne, in Dordrechts wal!

Ach, dit hart! (aan Hem ontreten -
Mijn genoot in 't kort gezag -
Nu op 's waerelds vloên versmeten,
Waar mijn trouw niet volgen mag!)

Adaas hart, doorboord van wonden,
Kweekt geen aardsche wenschen meer;
't Voelt zijn laatste kracht verslonden,
En geen balsem heelt het weêr.

Zwaait niet langer, Krijgsbanieren,
Voor de Gaâ van Lodewijk.
Willems vaan blijv' zegevieren!
Dat ze op Leydens Burgtin prijck!

Vloei', neen! vloei' geen bloedstroom weder,
Om mijn regt, op Hollands grond.
'k Leg den Staf gewillig neder,
Die me op zoo veel tranen stond.

Groent voor andren, Eikenkruinen;
Hagen, bij dat Graaflijk Slot,
Waar, in 't luw der witte duinen,
't Roosje met den winter spot.

Lustoord van mijn kindsche dagen!
Heuvel, aan den Vijverkant;
Zwanen, op den plas gedragen,
En gespijzigt uit mijn hand;

Duifjes, die mij plagt te omzweven,
Daar ik in mijn Bloemhof zat,
Of, in schaâuw der hooge dreven,
Zingend langs den oever trad;

Uurtjes, als de maan kwam lonken,
Op de stille Maagdencel:
Viertijd aan de Vlijt geschonken,
Bij gejoj en snarenspej;

Andren moog' de vreugd verzaden,
Die gij eens mijn jonkheid bood!
Andren zij, op 's levens paden,
Zoete Hoop ter togtgenoot!

Vreugde, Hoop is mij ontvaren,
Uitgespeeld de droeve rol.
Maak, o Dood, mijne achttien jaren
Met het uur der slaking vol!

aant.

**Aan mijne gade.
Den 22. julij 1823.**

De Tijd ontdroeg ons 't vijfde vijftal jaren,
 CHARLOTTE, sinds gij naast mij stondt -
 Het zedig maagdenoog gekluisterd aan den grond -
 De Bruidspalm in de blonde haren!
 Toen ik 't heelal vergat, om slechts op u te staren -
 Toen ons het Ja verbond!

Wij zijn 't niet meer, die leed noch last deed sagen;
 Voor wie 't gezellig levenspad
 Geen klimmend hoog te steil, geen bogt te kronklig had:
 De Grijsheid nadert met haar plagen!
 Zij nadert! en de Vreugd - de Lust van vroeger dagen....
 Sluipt heen, met stillen trat! - -

Neen, mijn Gaâ! CHARLOTTE, neen!
 Zeven Kinders..... (faalt er één; -
 Rust ook 't Kindskind aan een harte,
 Nog verscheurd van Weduwmarte; -
 'k Zie voorbij den sombren zerk,
 Liefde staan.... de Dood te sterk!)

Zeven Kinders..., (voert de Zee
 Eenen van drie Broeders meê; -
 Hoort hij Scyllaas branding klotsen; -
 God gebie'.... waar zijn de rotsen! -
 Lengt zijn togt op 't Uiterst Meer; -
 God gebie'.... wij zien hem weêr!)

Zeven Kinders dulden 't niet,
 Dat de Vreugde van ons vliedt -
 Dat de Lust van vroeger dagen
 Zwicht voor wijfelmoedig klagen! - -
 Alles roove 't ongeval,
 Blijft ons slechts dat zevental!

Was de zorg van 't kweeken zoet,
 Toen ons 't kinderlijk gemoed
 Enkel Bloesem gaf te plukken -
 O! wij zaamlen, met verrukken,
 d'Oogst van rijper levenstijd,
 Nu ons eedle Vrucht verblijdt -

Nu ons teedre erkentnis loont:
Ééne ziel in Zéven woont,
Om ons pad met heil te kransen;
En de Deugd haar heldre glansen
Op die rij van Telgen spreidt! -
Dit, CHARLOTTE, is zaligheid!

Moeder - die voor geene zwicht!
Gade - trouw in elken pligt!
Blijv' het beste van dien zegen
Uw gewin! 't is wel verkregen.
Praal met uw verdiende Kroon!
Boven Bruidspalm blinkt haar schoon!

Laat dat schoon uw Feesttooi zijn!
In zijn zachten stralenschijn
Dronk het hart staâg jeugdig leven,
Dat, met blijdschap u gegeven,
Blij terugdenkt aan den stond,
Toen het Ja ons samenbond.

Liefdegroet van Kind bij Kind -
Wenschen, Scherts van Maag en Vrind
Doen het kloppen, doen het jagen....
Gloeijen als in priller dagen!
Wakkre Zorgster, Moeder, Vrouw,
Neem mijn hand, op Nieuwe Trouw.

aant.**In een vriendenrol.****1823.**

Elk zoekt Geluk; maar talloos zijn de paden,
 Waarlangs wij zoekend grafwaarts gaan.
 De zucht naar Goud, naar Weeld', naar Magt, naar Lauwerbladen
 Kiest onderscheiden baan.

Op ónzen weg zweeft, lokkend, voor ons henen
 Der Kunsten en der Muzen Koor.
 Met ons kwam Liefde zich, als togtgenoot, vereenen -
 Houdt Vriendschap 't eigen spoor.

In milden glans ontluikt voor onze treden
 Een bloei, des nijvren plukkers waard,
 Wiens oog niet, afgedwaald, voorbij 't Genoeg van Heden
 Op 't Veel van Morgen staart.

Dat zóó - mijn Vriend! - dat zóó ons heil moog' duren!
Dat ons erkentlijk offer geur';
Tot eens de jongste koom' van de ons bescheiden Uren,
En de aardsche voorhang scheur'!

aant

Zilveren-bruiloftsdicht; op een landhuis voorgelezen.

*'In allen Brudlachten dat drüdde Gericht
IJs wislik een Hochtijd-gedicht.'*

LAURENBERG.

Huwt oud met jong - huwt oud met oud -
Na vijf en twintig jaar, wat kan zulk brodwerk geven?
De Paren, die hun Zilvren Feest beleven,
Zijn wederzijds, of - erger! - hálf ijskoud.

Moge ons een effen Paar een eerst exempel schenken!
Neemt aan: Bejaard bleef met Bejaard
Een vierel eeus in droomig' echt vergaard,
En wil zijn Trouwdag, naar der vaadren wijs, gedenken.
Met onze hulp is hun *soupé* gebragt
Tot over elf: daar merkt ge een heimlijk wenken,
Bij 't Grijze span, en fluistert: 'Zie de kracht
Der Zilvren-Bruiloftsvreugd!' Al zacht, goê Liên! al zacht!
'k Leg u dat wenken uit: de sabbatschoenen drukken
De kromme Bruid, die aan de voetjicht lijdt!
En 's Brûigoms heldendaad wou ook niet best gelukken,

Om slaapmuts en japon te ontberen over tijd -
 Te weten 't punktlijk uur, dat hij, van 't krantenlezen,
 En 't Whist, pleegt thuis te zijn! De spijt
 Haalt eindlijk duimendiep heur voren op zijn wezen;
 't Onthutst Gezelschap druipt uit een;
 Philemon sloft met Baucis heen;
 En 't loome 'Goeden nacht' geeuwt Morpheus' aankomst tegen.

Ziet daar
 Onze Oudjes! - Is er één van 't Paar -
 De Bruid misschien - alnog van zessen klaar?
 'k Meld onbeziens, hoe dan, na 't legen
 Van 't afscheidsglas, het Tweetal met elkaâr
 De vreugd herkaauwt: Paai Bram - is van vermoeidheid gaar;
 Hij snorkt reeds eer hij slaapt, en snorkt dóór tot half negen;
 Spijt al het woelen van zijn blonde Saar!
 Het Vrouwtje moog bezorgd naar zijn gezondheid vragen,
 En hoe 't lang tafelen zijn zwakke maag bekwam?
 Plat als een molensteen ligt Bram,
 En antwoordt boe noch ba.

Wat wilt gij meer? De plagen
 Zijn *dito* soort, als, omgekeerd,
 Vrouw Saar op krukken balanceert,
 En Bram nog schaatsenrijdt! Dan staat de conversatie
 Ook, na een Feest als dit, bot stil, of heeft geen gratie.

Kortom: huwt oud met oud - huwt ouderdom met jeugd -
 De Zilvren-Bruiloft baart, noch tijdverdrijf, noch vreugd!
 Maar hier! ... 'k Wed zeven van mijn spaarpotsdukatonnen,
 Dat alles hier heel anders gaat -
 Ten einde toe! - Ons Paar heeft, vroeg, zich wijs bezonnen,
 En 't ingaan, tot de Fuik van d'Echtenstaat
 Is, naar den eisch, van wederzijds, begonnen.

De Herfst loont wat de Lente wrocht!
 Zij, die gelijke kracht in tijds tezamen spanden,
 Hoe lieflijk rusten zij, na welbesteden togt;
 Daar 't Hulkjen, hun vereende handen
 Betrouwd in voor- en tegenspoed,
 Zijn Feestdagswimpel nu mag luchten, op den vloed;
 Daar Blijdschap nu de Zorg in zoeten slaap mag zingen,
 Terwijl ze, aan 't stille roer, op bloemen ligt gestrekt;
 Daar nu een Vriendenschaar, de wakkre Schepelingen
 Begroetend, hunnen geest nog meer tot blijheid wekt!

O kalm terugzien, langs de baren,
 Doorkruist in vijfmaal vijf tezaamgesleten jaren!
 O zoet bepeinzen van uw effen lot,
 Gelukkig Paar! - O meer dan jeugdsgenot!

Den schoonen Boom van eer en welstand (opgeschoten
 Uit vasten wortel!), die, met bloesemrijke loten
 En lommer, u verheugt - dien Boom heeft beider zorg

Geplant en opgekweekt! - De heldre zon verborg
Somwijl haar licht; - door 't stormweêr afgereten,
Viel soms wat loofs ter aard! - Gij hebt dat leed vergeten;
Maar wat gij, één van zin, en 't eigen doel in 't oog,
Bestondt, werd tot een band, die enger zamentoog
Wat reeds de Liefde hield verbonden,
En vestte uw huwlijksmin op onverwrikbre gronden!

Blijv', blijv' nog lang, in elk seizoen,
De frissche Telg van uwen Voorspoed groen!
Viert - waar dit Dak, dat Veld uw wijs beleid verkonden -
Viert dáár nog menigwerf, van 's levens kommer vrij,
Een Huislijk Feest, met Vrienden, trouw als Wij.

aant.**Een nieuw lied, van een meisje en een' schipper.*****Stem als 't begint.*****(Op een bruiloft gezongen.)**

't Was ochtend; een Meisje ging wandlen aan strand;
 Een Bootje, dat vlagde, lef reê;
 En straks was de vriendlijke Schipper ter hand,
 Die sprak: 'Schoon Kind, wilt gij meê?
 't Is het regte getij om te varen,
 Nu de morgenzon glanst op de baren.
 Grijp moed, Schoon Kind, en vaar meê!'

Het Meisje, met blosjes op voorhoofd en wang,
 Stond peinzend aan 't ruim van de zee;
 Daar klonk uit den hoogen een Toovergezang;
 Daar murmelde 't zacht langs de reê:
 'Ga varen, Lief Kind! ga varen!
 De morgenzon glanst op de baren:
 Gij voert het Geluk met u meê!'

Maar tranen bedauwden een moederlijk oog:
Het scheiden, het missen doet wee!
En troostend begon weêr de Zang van omhoog,
En blijder herhaalde de reê:
Laat varen 't Jong Paar! laat varen!
Gelijk van gemoed en van jaren,
Doorkruist het een veilige zee!'

Wat deed nu het Meisjen? Het waagde den kans;
En luid riep de Schipper 'hoezee!'
En de golfjes droegen, met vrolijken dans,
Hun Bootje van de effene reê.
Blijf varen, Jong Paar; blijf varen;
Gewiegd op de hupplende baren,
In 't Zonlicht van Voorspoed en Vreê!

aant.**De burgt te Bronckhorst afgebroken, in 1824.**

*‘Für zertrümmerte Grösse das hohe Gefühl
Es ist aus dem Leben verschwunden:
Der Vortheil ist nur das einzige Ziel.’*

KÖRNER.

Gij Muren, die 't geweld van zoo veel storms moest dragen;
Die zoo veel eeuwen bleeft weêrstaan;
Uw eerkroon ligt vertrapt - het vonnis werd geslagen -
En gij zult ondergaan!

Wat strekt mijn hand zich uit! zij kan uw val niet keeren;
Slechts grijpen naar de zwakke Lier;
De lang ontspannen snaar alleen een treurtoon leeren,
Waarmeê ze uw uitgang vier'.

Hoe statig reest gij daar, met breede torentinne,
Uit rotsgelijken grondslag op!
Hoe flonkerde, aan den stroom, de Vaan der Banheerinne
Van haren heuveltop!

Hoe willig huldigde u der Burgten schaar in 't ronde
 ('t Min edel kroost van later dag!),
 En gaf uw grijsheid eer, die aller wordingstonde -
 Die veler omkeer zag.

't Herinrend woord des Tijds klonk van uwe achtbre transen;
 Door 't loover van uw olmenkring:
 't Sprak vaak den wandlaar toe, wanneer in de avondglansen,
 Zijn pad langs d'oever ging.

Niet lang - uw praal is puin! gij laat dien Klank verstommen!
 Maar - nóg verrijst ge in majesteit,
 En ziet, in 't blaauwend west, een heuvelrug zich krommen,
 Waar 't Rijn- en 't Waalnât scheidt:

Dáár plagt ook grijs gesteent dat blikkrend Dak te schoren,
 Waaronder Barbarossa*) sliep;
 Daar liet ook, aan den Vloed, weleer een Stem zich hooren,
 Die luid 'Civilis!' riep.

Dier Muren kracht zwond meê! die Stem heeft meê gezwegen!
 (Ach, dat de schuld mijn leeftijd drukt!)
 Gij - is er troost voor leed in 's broeders ramp gelegen -
 Zie derwaart, als gij bukt!

*) Op de Burgt te Nijmegen, in 1797 gesloopt, vertoefde Keizer Fredericus Barbarossa menigmaal; ook werd zijn Zoon en Opvolger in 1164 aldaar geboren.

aant.

Bij het graf van Rhijnvis Feith.

Ontslapen Bard, ik strengel geen laurieren,
Om 't Marmer op uw Graf:
Een Waardiger moge uw Gedenksteen sieren!
Wie ben ik, dat ik U een eerkrans gaf!

Laat mij mijn Dank, ter schuldige offerande,
Betalen bij uwe Asch,
O gij, wiens hand de Citer hulprijck spande,
Die 't stil genot van mijne Jonkheid was.

Te vaak, uit pligt, mismoedig weggehangen;
Te vaak mij wreed ontrukkt,
Verwierf zij schaars het loon van grootscher zangen:
De Palm des Roems, op steilen top geplukt.

Maar 't eigen Schoon, dat uwe Hymnen prezen,
Gaf zij ook haren lof;
En achtte nooit een dichtklank rein te wezen,
Die braven griede, of werelozen trof.

Door U gewenkt, heb ik haar niet verbroken;
Niet, in mijn smart, vertreên;
Toen Overmoed het vonnis had gesproken!
Toen Neêrlands Taal met Neêrlands Naam verdween!

Gij hoordet mij haar toon naar d'uwen stemmen,
Als weêr, op vrijen grond,
De klaauw des Leeuws zich om zijn Zwaard mogt klemmen;
En 't Nieuwe snoer zijn Pijlen vaster bond.

Zij bleef gespaard, om u nog dank te geven,
Nu gij verheerlijkt blinkt,
Waar Thirzaas Geest uw Geest temoet kwam zweven;
Eloas Harp bij uw Gezangen klinkt.

aant**Encomium patriae Belgicae.***(Ad modos Cantilenae ‘Tanta sunt gaudia.’)*

Patriam canimus;
 Inclytam plaudimus,
 Rheni, Scaldis, Isalae
 Vasti Maris accolae;
 Sursus ad prospera
 Vecti per ardua;
 Proavita juncti copula.

Belgicum,
 Frisium
 Nomen quod exsuperet;
 Batavo compar nomen quis insultans efferet?
 Utraque Laurea,^{*)}
 Palladis Olea
 Nostra cingunt unà tempora!

Orbis a termino
 Resonat ultimo
 Vox bona precantum;
 Exsurgit orantum,
 Hoc nostro cum Choro:
 Belgî, perpetua
 Magni concordia,
 Crescat in aeternum gloria!

*) Martis et Apollinis.

aant.**De lof des vaderlands; voor Nederlanders.*****Vertaling van het tegenoverstaande Latijn.***

Wij verheffen zingend
 Ons roemrijk Vaderland;
 Wij, aan den Rijn, aan Schelde en IJssel,
 En aan den breedten Oceaen gezeten;
 Tot voorspoed opgeklommen
 Langs 't pad van tegenspoed;
 Door voorouderlijken band tezaam verknocht.

Wie zal ons trotsen, door een naam te prijzen,
 Edeler dan der Belgen -
 Dan der Friezen naam!
 Een naam, den Bataafschen gelijk!
 De dubbele Lauwerkrans*)
 En de Olijf van Pallas
 Sieren vereenigd onze kruin!

Van de uiterste
 Grenzen der aarde
 Gaat een heilwensch op -
 Paart zich een zegenende stem
 Met dit ons Koorgezang:
 O Nederland, wees door standvasten
 Eendragt groot,
 En worde uw lof vermeerd, in eeuwigheid!

*) Van Mars en van Apollo.

aant.**Vaderlandsch koorgezang.*****Op de wijs van 'Patriam canimus'***

Nederland, Vaderland;
 Diergeschat, heilig strand,
 Klink, van op- tot ondergang,
 Uwen Naam een lofgezag!
 Zuid en Noord heff' het aan;
 't Galme voort langs de baan,
 Waar ge uw kielen talloos om ziet gaan.

Hel en schoon straalt uw kroon:
 Uwer Kindren Eerekroon;
 Grootsch en schoon
 Praalt ze, als mannenmoeds, en vlijts, en wijsheids Loon!
 Ja, gij zijt Heilige Aard',
 Gij, die dit Pand bewaart:
 Zoo veel Roems, door zoo veel Deugd vergaard!

Sta uwer Helden tal
 Naast uwen Koning pal,
 Schoon dreigende Scharen
 Haar duizenden paren,
 Gewapend tot uw val!
 Blijf vrij, o Nederland;
 Sterk door den Eendragtsband!
 Eindloos houde uw bloei en glorie stand!

aant

Puntdichten.

aant.**Het vroege kievitseï.**

Piet Smul trad in de Schuit van Leyden op den Haag,
 En toefde voor de roef, terwijl een Maartsche vlag
 Voor zonneflikkring week: daar kwam een Knaap geloopt:
 ‘Een Kievitseï! wie wil 't voor twee zesthalven koopen?’
 “‘t Is vróég” zei Smul “en 'k neemt - voor één zesthalf.” ‘Zeg twee,
 Mijn Heer, en neem het Ei in 't Mándje meê!’
 De koop lukt, en de Schuit wordt van den wal gestooten;
 Met roept de Knaap: ‘Mijn Heer, haast was mij iets ontschoten:
 Het vuur dient voor uw Ei niet al te hard gestookt;
 Ons Grootjen heeft het al voorleden jaar gekookt.

Naar Beaumarchais.

Coo, gek van jaloezie, had eindelijk wat hij zocht:
 Een waakschen Hond! Het beest valt aan, in 't honderd,
 Op wie er 's nachts genaakt; Mevrouw's Vriend uitgezonderd -
 Die Sultan aan Mijn Heer verkocht.

aant.**Het kanon te Lima.**

Men kwam in 't koffijhuis te praten,
 Van zeker groot Kanon. Bereisde Roel nam 't woord,
 En sprak: 'Ik zag weleer een Monster van dat soort!
 Zwoll met zijn Lange Griet^{*)} moest daar de kroon aan laten!
 Dit stuk (het hiette de Olifant)
 Lag op den wal te Lima. 't Is verdwenen,
 Sinds ik dien hoek doorkeek. De grond heeft in dat land
 Nooit rust, en slokte 't op. Gij moest geen blaaspijp meenen,
 Van zes Palm diameter! Zes
 Goê Ellen was de ruimt! Verbeeldt u slechts, Mijnheeren:
 Eens liet er de Pikeur mijn Normandijschen Bles
 In traverseeren!

'Sterk! - zeer sterk!' riep hier Fop 'maar ik kan 't attesteeren:
 Bles kwam vóórin - en ik - was áchterin juist druk
 Aan 't meten van ons stuk!
 Het trampen nadert - en bedreigt mijne eksteroogen; -
 Gaan loopen is hier zaak - doch buiten mijn vermogen -
 Als langs een vreemden weg! Ik maak, met ras besluit,
 Den meetstok tot mijn pols, en wip het zundgat uit.

*) Arnhemsche Oudheden, IV. D., 82.

aant.**Het hondengevecht.**

Bereisde Roel zag op zijn togten
 Geweldig veel! Twee Bullebijters vochten
 Eens voor de herberg, in een kleine Poolsche stad,
 Terwijl hij net aan 't venster zat:
 'Zulk vechten, Menschen! - - Zij verslonden
 Malkander letterlijk! Met iedren hap, ging oor
 Of poot er áf - en glad als vet er dóór!
 Ons scheiden kwam te laat! wij vonden
 Het restjen: - op mijn eer,
 De staarten, en niets meer.'

Job Gil.

De Methodist, Job Gil, stond op een vat te preken:
 Hij blaakt, dat hij een ziel voor Wesley's hemel winn',
 En stamp't van drift; maar, ach, twee hoepels zijn geweken -
 De bodem zakt - hij schiet het okshoofd in!
 's Mans laatste woord werd middendoor gebroken;
 Zijn rede niet! Job hield den leidraad vast,
 En 't geen hij boven, tot verklaring, heeft gesproken,
 Wordt straks beneên, door 't bomgat, toegepast.

aant.**Het sterrenschieten.**

Hein Simpel zag d'Oudstuurman Zweêr,
 Op zeekren avend, met een Sextant in de weêr.
 Hij vroeg hem wat hij deed: 'Ik was aan 't Sterrenschieten.'
 "Hoe? met dat koopren ding?" 'Ja; kijk; hier loert men door.'
 Hein - 't oog aan 't glas! Een ster verschoot er voor,
 En hij borst uit: "Mag dat geen kaerlswerk hieten?
 Gij, die 't verstaat, troft nietmetal! en ik
 Schiet raak met de eerste mik!"

Aangebrand.

Aagt Morsebel nam kleinen Piet
 In kost, en als het kind, te middag aangezeten,
 Haar soms zijn walging merken liet:
 De vieze bijsmaak van heur knoeisels werd geweten,
 Aan kaarsvet, roet, noch snuif; 't was altoos: 'Lekkertand,
 Wat zou' het zijn, als aangebrand.'
 Nu kwam er eens een schotelvol groen eten
 Te voorschijn, die Kok Aagt spinazie had geheten:
 Hiervan kreeg kleine Piet zijn deel op 't bord gesmakt;
 Hij roert er in; hij vindt twee achterpooten

aant.

Van d'armen kikvorsch, onder 't warmoes kort gehakt,
 En legt, met de oogen half gesloten,
 Zijn eetvork neêr, terwijl hij vraagt:
 'Heeft aangebrand ook voetjes, Moeder Aagt?'

Jaaps laatste woord.

- - *video meliora, proboque;*

Deteriora sequor.

Jaap lag en stierf; de Zoon, meer naauwgezet
 Dan zijn Papa, stond ernstig neven 't bed:
 'Denk, Vader, aan de Preek, die ik met u nog hoorde!
 Denk aan den vuurpoel, waar de Rijke Man in smoorde!
 Wat zegt gij - 't nieuw perceel, daar aan de steenen brug -
 Gewonnen... met dien Eed... geeft ge onzen Neef terug?'
 "Gij hebt gelijk, Jan! 't kwam mij ook al in gedachten;
 Zulk Zweren heeft geen *bon* te wachten! -
 Maar zulken Land! het puikje van de klei -
 En voor ons melkvee juist de naastgelegen wei' -
 Dat kroontje van den boël, dien 'k in mijn rustarm leven
 Voor u heb zaamgewroet, goedschiks weêr af te geven! -
 Gij voelt het zelf - dat gaat niet, lieve Jan! -
 Hou' wat gij hebt - 'k zal lijden wat ik kan.'"

aant.**Zonnevlekken.****1824.**

Een Regen zonder eind verkeert al 't land in plassen.
 Gij vraagt er de oorzaak van: de Zon, werd ons berigt,
 Kreeg Vlekken in 't gezigt,
 En is, zoo 'k denk, aan 't wasschen.

Woord aan een dief.

De Weleerwaarde Jan; 'k gis *Jani Filius*;
 (De een hiet hem zóó en de andre zús)
 Stond op een dorp en had beroekte Preken,
 En Kinders geen gebrek; maar 't groot artikel Geld
 Was vaak bij *Jani* schraal gesteld!
 Wat beurt er op een nacht: een Dief poogt in te breken!
 De Huisheer merkt het, en roept luid, door 't bedgordijn:
 Gij doet mijn slapers noodloos hinder,
 Goê Vriend! Vind ik hier niets bij vollen middagschijn,
 Gij vindt er, zonder licht, nog minder.

aant.

Goed overleg.

In zeker Scheepsberigt stond veel van Waterhalen:
 ‘Welk tijdverlies’ riep Jan ‘om met die sloep te dwalen!
 Zoo 'k Reeder was, ik zond geen schip in zee,
 Of 't kreeg een Put, in plaats van ballast, meê.’

Assessor X.

Schout Y ging reizen; een Assessor deed het werk -
 Trouw in Dianaas dienst, maar met de Pen min sterk.
 't Was Huberts-dag; men jaagt; men schiet - links! - regts! Twee knollen,
 Die 't braakveld ploegen, op de loop!
 De Assessor overhoop!
 Hij trekkebeent naar huis, van boosheid blaauwgezwollen,
 En schrijft een order, tot *maintien* van zijn respekt:
 ‘Geen Paard zal zich verstouten weêr te hollen,
 Na publikatie! in- noch uit-direkt!’

aant.**Grafschrift voor Sander Onrust.**

Hier ligt een Man, die altoos voorwaarts runde:
 Zijn leven was bedrijf - regeeren al zijn lust!
 Wat hij zichzelve en ons niet gunde
 Zij met zijne asschen - Rust.

Raad.

Gij hebt verdienste, en wenschet voor uw Loon
 Eer, of profijt? - Schreeuw! schreeuw luidkeels! Met zwijgen,
 Mijn beste Maat, is niets te krijgen,
 Bij Opper- noch bij Ondergoôn.

Puntgedichten op zijn Roemer Visschersch.**I.**

Met haasten en reppen is Keesjen een Vent!
 Eer ik halfweg ben, vliegt hij aan 't end.
 Maar, door spoedig alleen wint de kok geen gunst:
 Spoedig en Lekker*) eischt de kunst.

*) De naam van een Gebak.

II.

Aller eeuwen verstand heeft Louwtjen in pacht.
 Over 't laag en 't hoog moet zijn wijsheid zweven:
 Pas kan hij 't zijn doode Mama vergeven,
 Dat zij, buiten zijn raad, hem ter waereld bragt.

III.

Roel Kras-pen titelt zich Advokaat:
 Gaauwdief en sluiker ontkomt door zijn raad;
 Maar hij pleegt dien, voor appel noch ei, te verkoopen,
 Want cijferen kan hij! dát zou' hij hopen!
 Hij zoekt 'om te denken' de stilte in 't kantoor;
 Slaapt; wordt wakker; zet een schuifraam open;
 En schrijft er vier vakaties voor.

IV.

De Ster, op de borst van den Braven Man,
 Moest door de wolk van zijn needrigheid stralen,
 En, wat geen zilver, geen goud mogt betalen,
 Daar spreekt de Günst des Konings van.
 Zóó strekt de Brave ten baak voor ons allen!
 Maar de Ster, op den rok van een Gek of een Guit,
 Lokt het regterlijk oog van de Menigte uit:
 Dat schande en spot verplettrend op hem vallen.

aant.**Aan een' schrijver.**

Het strekke uw moed ten spoor, doch mag uw Kroon niet wezen:
 Aan Seine, aan Teems, aan Rijn,
 Vertaald te zijn.
 Maak dat u, Onvertaald, Frank, Brit, en Duitscher lezen.

De lettereeuwen.

't Was de Eeuw van Goud, toen Vondel Heins vervong -
 't Was de Eeuw van Goud, toen Smits met Hoogvliet zong -
 En 't is weêr de Eeuw van Goud, waar op wij thans braveeren!
 Maar... Goud! Goud! Goud! - tot driemaal toe, Mijnheeren?
 Een lijnregt front, waarin Drie Eeuwen staan! -
 Niet zóó! - De Paarden Eeuw brak na de Gouden aan;
 En nu; ten spijt van Schoolpedanten,
 Vol koud Latijn en heete gal;
 Nu zingen we enkel hemelval,
 En juublen in de Diamanten!

aant.**Aan Pegasus.**

Pegaasjen, hou' eens stil!
 Ik ben geen vriend van vitten;
 Ik zuiver slechts, uit goeden wil,
 Uw schoone manen van de klitten,
 En lees de noppen uit uw staart:
 Laat Pluto 't haavloos kinhaar zitten,
 Apollo scheert zijn baard.

Polijsten.

Gij zonen van Apol, die min doldriftig ijlt,
 En 't warmgesmede Vers bedachtzaam koelt en vijlt,
 Gedenkt: schoon 't Beerenjong bij Moeders lekken winn',
 Als 't lieve Leven faalt, dat lekt geen tong er in.

Aan een beginnend dichter.

Zulk roffelwerk zou' onvergankelijk leven?
 Neen, Vriend! Geschoeid won Bilderdijk
 Het steil der Kunst; maar achter hem in 't slijk
 Blijft gíj met uw Pantoffels kleven.

aant.**Hoera.**

‘Is 't hóéra? is 't hoerá?’*)
 Wat drommel kan 't u schelen?
 Brul, smeeik ik, geen Kozakken na!
 Als Freedriks batterijen spelen -
 Als Willems trommen slaan -
 Blijv' Neêrlands Oorlogskreet ‘valaan!’
 Waar jong en oud de vreugd der overwinning deelen -
 Bij Quatrebraas Trofee -
 Blijve óns Gejuich ‘hoezee!’

Aan Plagiarius.

Heer Plagiarius vent zijn geroofden buit
 Voor eigen goed; en, blijft de schelmerij verholen,
 't Gaat zóó toe: die hij schrijvend heeft bestolen,
 Maakt hij bij elk voor zotten uit.

*) De Duitschers zijn, zoo goed als wij, onzeker, hoe het accent te plaatsen.

aant.

De langdradige preek.

Ik ging bij A. ter preek; Vriend Z. was van 't gehoor:
 Z. - na wat luisterens - begint mij aan te stooten,
 En mompelt: 'Goede kost, maar met lang nat begoten!
 Men dient ze best op een vergiettest voor.'

De leer der ultraas.^{*)}

Bij Licht, en Vrije Tong, schroomt Willem geen Verraders.
 'Dat's mis!' weêrgalmt het, in de Buurt
 'De Bron van 't Licht dient toegemuurd;
 De Troon bewaakt, door.....' stomme Heksenbraders.

*) Zie, over dit en het volgend epigram, het aangeteekende bij den Inhoud.

aant.**Licht, vrije pen en vrije tong.***'Neen'*

KREKELZANGEN.

Ja! Licht - voor Vorst en Volk! maar geen verkleurde stralen,
Van Frankrijks Ultraas, noch van Frankrijks Liberalen.

Ja! Vrije Pen! maar schrijvend bij dat Licht,
En tot gehoorzaamheid aan Neêrlands Wet verplicht.

Ja! Vrije Tong! maar in bescheiden mond,
Niet sijflend als een slang, niet blaffend als een hond.

Het paard van Napels in 1821.

De kolder steeg den Ruin
Van Napels in de kruin;
Men ging een Dokter halen:
't *Cauterium*^{*)} werd g'ordonneerd;
Dát Middel kón' niet falen!
De naam alleen heeft Schimmel gekureerd.

*) De Brandpijlen, bij het Bezettingsleger der Oostenrijkers.

aant.

Het paard van Napels in 1825.

Het Paard van Napels was door enklen schrik genezen:
 Tom ging het wonder zien, en gromde: 'wat zou 't wezen!'
 Zulk doktren brengt de Kunst geen eer:
 Zijn Kolder is vergaan - zijn Slaapziekte is er weêr.

Het geredde Spanje in 1823.

Laat waaijen de vlaggen van toren en plecht!
 Het duister in Spanje begint al te klaren:
 't Geloof zal er heerschen! Wat pligt zij, of regt -
 Wat waarheid of leugen - Toledo beslecht!
 De galg te Madrid zal den wrok doen bedaren;
 De Heilige Kas weer den Spaarpot bewaren;
 En, wordt aan 't Officie de Brandpaal ontzegd,
 Dan blijft toch een christelijk Bullengevecht
 Steeds Nut met Verlustiging paren.

aant.**Verschillende uitleg.**

Een van dat Gild, dat blindlings knielen preekt;
 Van 't Godlijk Regt der Vorsten spreekt;
 En sluiks hun aanzien poogt te ontwrichten;
 Een van dat Gild stond in den kring,
 Waar Karels hoofd de Wonderzalf ontving,
 En vlammend was de zon deed zwichten:*)
 Gejuich gaat op; een Vlucht van Duiven is geslaakt!
 Doch zij vangt aan zich naar den Gloed te rigten,
 En wordt er smartlijk door geblaakt!
 'Ziedaar' zegt onze Man 'ziedaar het Volk, en 't voordeel,
 Dat Licht en Vrijheid geeft!' "De Tekst heeft, naar mijn oordeel,
 Een andren zin"
 Is 't weerwoord van zijn Buur "ik vind er dezen in:
 Licht, Vrijheid zijn de kostlijkste aller panden!
 Maar zie, hoe 't ons vergaat, wanneer we, in kerkerwanden
 Bekneld, de vleugels slaan, en ons verbijsterd oog,
 Van 't Zonlicht af, naar 't schijnsel toog,
 Waarmeê valsch Kaarslicht staat te branden."

*) Bij de Krooning te Rheims, den 29 Mei 1825.

Inhoud.

TITELPLAAT. Het oude Geldersche Wapenschild, op de, anders ongetooide, Lier, en de Eikentak doelen te zamen op het heerschende in de keus van mijne Onderwerpen; gelijk de Vlinder ziet op het doorgaans korte vertoeven van mijne Muze bij dezelve.

VERHALEN.

Bladz. I.

ELEONORA VAN ENGELAND. 'Alionore' in een stuk van 't jaar 1333 (Nr. 2322); uit het Archief der Rekenkamer van Gelderland. Zij huwde met Reinoud, in 1332. Het treffend tooneel, in de Raadzaal op den Burg te Nijmegen, en eene Voorspelling, door Eleonora, gelijk men wil, daarbij uitgesproken, heeft de Geschiedenis op het jaar 1342 geboekt. Zie Van Spaen, Hist. van Gelderl. I D. 535. - Reinoud verliet deze waereld binnen het jaar, na het gebeurde. Zijne Weduwe zag, in 1350, den jammerlijken twist uitbarsten, tusschen hare Zonen; met welke de Mannelijke Stam van Gelder uitstierf. - De Kapel (coupl. 2), nog van den Nijmeegschen Burg overgebleven, is voor Romeinsch gehouden. - Karel van Bourgonje, Nijmegen in 1473 belegerend, verbood het schieten op den Burg, als achtende denzelven door Julius Caesar (coupl. 3) gesticht. - Het Geschenk, in het achtste en de twee volgende coupletten, werd ook, door de stad Doesborgh, in 1538, den Opvolger van Hertog Karel aangeboden, bij zijne Huldiging. Bl. I, reg. 9: Tooi, lees Tooi'.

- Bladz. 8. DE LEERLING VAN PANKRATES. Bl. 8, reg. 5: 'Luciaan' niet te trouw gevolgd. - Bl. 9, reg. 4: 'karbonkel' In een van onze oude Ridderromans is ook, in Venus-berg, een 'zale met klare carbonkelen verligt.' - Bl. 9, reg. 16: 'Hohenlohs en Michels' Men vindt beide vereenigd in 'Quintessenz aus Anfang, Mitte und Ende der Wunderkuren des Bauern, Martin Michel, von Wittighausen und des Domherrn und Prinzen, Alexander v. Hohenlohe-Schillingfürst. Leipzig, 1822.'
- Bladz. 12. ARNHEM VERRAST. De Verrassing van Arnhem, in 1514, vindt men bij Pontanus, p. 32 en 650; breeder bij Slichtenhorst, G.G. bl. 332; T.d.L. bl. 99; kortst bij Hoogstraten, op het woord Arnhem. Zie ook G. v. Hasselt Arnh. Oudh. 2 D. 89 en 122; Kron. v. Arnh. bl. 79. Karel, Hertog van Gelderland, levenslang worstelend, tegen de aanmatiging der Huizen van Bourgondië en van Oostenrijk, aan wier gezag het Graafschap Holland onderworpen was, voerde deswegens ook met dat Landschap een' gedurigen strijd. Vandaar, dat hij zich van Muyden en Weesp meester maakte. - Venlo werd, voor de zaak van zijn' wettigen Heer, Hertog Karel, manmoedig door Swartsenburg verdedigd.
- Bladz. 18. DE ZITBANK. Geheel anders en meer breedvoerig verteld te vinden, in 'Choix de Fabliaux' (par Imbert) T. I, p. 256.
- Bladz. 20. LOCHEM BEHOUDEN. Historisch wáár zijn, in dit Verhaal, de Krijgslist der Hooiwagens geleid door den Waagmeester van Zutphen, wie zulks met zijn leven boette; het regt, om, bij het doorrijden der stadspoort te Lochem, hooi uit geladen hooiwagens te plukken, van 's Portierswege uitgeoefend; met de ontdekking daarop gevolgd; de Hinderlaag; het lot der manschappen in

de Wacht; en Francois Ballochi, die aan
het hoofd der Bezetting weder meester

werd. Zie Halma op het woord Lochem, en Hooft, N.H. 7de B. - Een soortgelijk voordeeltje, als waarop de Portier te Lochem regt had, was oudtijds tot over het kanaal bekend, waar de Portier van 't Paleis van Koning Howel van Wallis, in 948 gestorven, van ieder binnenkomende vracht hout een blok mogt nemen, mits het lastpaard niet ophoudende, en van iedere troep buitgemaakte zwijnen één stuk, mits hetzelfde, met de hand, bij de borstels, ter knieshoogte optillend. Het Wetboek van Howel, waarin men deze bepalingen vindt, werd in Engeland, ten jare 1823, in het licht gegeven.

Bladz. 24.

SINT NIKOLAAS. Bl. 25, reg. 1: 'Dat' lees Dan.

Bladz. 31.

EMMA VAN OUD-HAARLEM. Men dient zich, uit het Verhaal van Hadr. Junius (Batavia, p. 426), niets anders, bij het mijne te herinneren, dan de omstandigheid, dat Oud-Haarlem belegerd werd, en de Vrouw haren Man daaruit droeg, als het kostbaarste dat zij had. - Bl. 32, reg. 2: 'En nu, ten derde maal' lees, in twee regels: En nu de Jonge Vrouw, Ten derde maal. Bl. 33, reg. 13: 'afgegleden' lees afgezeggen.

Bladz. 36.

HET SCHIP VAN BOMMEL. Robbert van Heusden, Burgemeester van Bommel, boette, met een' smadelijken dood, de hem uitgepijnigde, doch ongegronde bekentenis van het verraden der zaak van Bourgonje, door huwelijk de zaak van Oostenrijk geworden. - De speling van Dirk van Haeften, Heer van Gameraen, met het woord RIJS is door de Geschiedenis opgeteekend. - Ten jare 1304 werd de Hoofdkerk te Bommel ingewijd, door Gerhard van Nassau, schatmeester van het Sticht van Utrecht. - Zie Pontanus, p. 645; Slichtenhorst, G.G. bl. 330; T.d.L. bl. 46; Wagenaar, 4 D. 366. - Bl. 37, reg. 17: 'uitheemsche' lees uitheemsch.

- Bladz. 47. DE TWEE BULTENAARS. Bl. 51 reg. 1: 'Kufus' Men zou' den Griek vergeefs in de Gulden of eenige andere Legende zoeken. - Bl. 51, reg. 14: 'schilpad' lees schildpad. - Bl. 53, reg. 15: 'Gabriël' De bekwame Hollandsche Beeldhouwer P.J. Gabriël. - Bl. 53, reg. 17: 'Van Bree' Het kiezen tusschen de twee Antwerpensche Broeders, Math. en Phil. Jac., staat vrij. - Bl. 55, reg. 22: 'los, zijn' lees los. Zijn. - Bl. 57, reg. 7: 'liverijen' lees livereijen; reg. 21: 'Krans' lees Krans,.
- Bladz. 67. NICHTJE RIJK. 'Die regen kon' u ook bedruipen,' Op waarheid gegrond.
- Bladz. 71. HERTOEG WILLEMS BEDEVAART. Willem, oudste zoon van den Hertog van Gulik, werd, in 1372, Hertog van Gelder, onder voogdij van zijn' Vader. In 1389, uit woelzucht, de Duitsche Ridders (of Heeren; Vermeesteraars van Pruisen) eerst tegen de 'ongeloovigen' bijgestaan, en voorts nog een' aanval op Polen met dezelve beraamd hebbende, trok hij, van weinige der zijnen vergezeld, in pelgrimsdos, door Pommeren. Op last van Wratislaw, Hertog van dat land, werd hij aangehouden, door Eggard van Demewold; bij welk voorval Diderik van Eylar en Peter van Biland omkwamen; en hij moest eenige maanden, als gevangen, op het slot Valkenborch doorbrengen. De Pruisische Ridders bewerkten zijne slaking; maar Willem weigerde heen te gaan, voor en aleer Demewold openlijk erkend had, zich aan zijne persoon te hebben vergrepen. De Pommersman kweet zich van deze genoegdoening, op een' boom zittende, dien hij, uit vrees voor de Pruisen, beklommen had, dezerzijds de grensrivier, welke reeds door Willem was overgetrokken. Zie Pontanus, p. 331; Slichtenhorst, bl. 167. - Hertog Willem stond in betrekking van Neef tot den beruchten Keizer Wenceslaus (of

Wentsel), en van Schoonzoon tot
Albrecht van Beijeren, eerst Ruwaard,
toen

Graaf van Holland: verslingerd, als Weduenaar, op Aleid van Poelgeest. - Bl. 72, reg. 22: 'Fin' De Finnen werden van oudsher voor duivelskunstenaars gehouden. - Bl. 74, reg. 10: 'Stettijn' is de zetel geweest van de Pommersche Hertogen. - Bl. 76, reg. 4: 'Rozendaal' bij Arnhem, was dikmaal het verblijf der Hertogen van Gelderland. - Bl. 78, reg. 5: 'Slage' Een stad in Pommeren, binnen welke eene commanderij van de Johanniter Orde bestond. Een Gouden Munt van Hertog Willem, in den omtrek van Wijk bij Duurstede gevonden, werd in den Konst- en Letterbode van 1825, Nr. 2, afgebeeld en beschreven. De laatste letter van het omschrift, het beeld des Hertogs insluitende, vermoede ik de door slijting min kenbaar geworden laatste (niet eerste) letter van het Gotische Alphabet te zijn; zoodat men dan zoude moeten lezen: 'Wilhelmus. Dux. Gelriae. Comes. Zutphaniae.'

Bladz. 81.

DE BIECHT.

Bladz. 83.

HET MYSTIEKE TESTAMENT. Een naam bij de oude fransche wetten reeds bekend. Het Achttal, door mij vermeld (de Notaris met zeven Getuigen), en het openen bij de Regtbank, behoorden tot het *Testament mystique*, zoo als het Pitaval beschrijft.

Bladz. 87.

DE VERJONGINGSCUUR. Bl. 89, reg. 2: 'de Sparewouwer Reus' Zie Matthaei Anal. Ed. Sec. T. 2, p. 606, en Kabin. v. Nederl. en Kl. Oudh. Tweede uitg. 2 D. 20.

Bladz. 93.

MENGELDICHT.

Bladz. 95.

HET STOOMTUIG. 'Wie kent de grenzen van het menschelijk vernuft?' H.C. van Hall, Inw. Redev. - Bl. 95, reg. 14: 'zeewaart afgegleden, ruimt slibbe en zand enz.' Dit doelt op een Voorstel, aan de Hoogste Magt

gedaan, om eene grondige en min kostbare verbetering van onze Rivieren te beproeven, met werktuigen, geschikt tot losmaking van hinderende aanhoopingen, in bepaalde rigting, door Stoomschepen langs derzelver bodem te laten voorttrekken. - Bl. 95, reg. 16: 'de Plassen in zal zich' Ik duide op het zoo loffelijk bekende Werk over het Haarlemmer Meer, van den Heer Baron van Lijnden van Hemmen, en deszelfs voorslag om schepraden door stoom te drijven. - Bl. 96, reg. 4: 'Worcesters Eeuw' Gelijk de vijftiende die van Koster was. Dat, voor twaalf eeuwen, Authemius (zie Hoogstraten op het woord) te Konstantinopolen, met waterdamp, kunstjes deed, onttrekt den Brit niet het minste van zijnen roem. - Bl. 96, reg. 10: 'En' lees In; reg. 12: 'met aanbeddend hoopen' Zonder mijne oogen te sluiten voor het misbruik, dat van de ontzettende kracht is te maken, tot welker nuttige aanwending Worcester ons de eerste wenken gaf; een misbruik, dat, in sommige opzigten, beperkt zal worden, als eens het bezigen van waterdamp, of van gaz, tot het drijven van werk- en voertuigen, min kostbaar wezen zal.

Bladz. 97.

LOURENS JANSZON KOSTER. Bl. 99, reg. 5: 't Verloor den Pijl van Abaris enz.' De Pijl van den Scyth en de Spiegels van den Syracuser - schoon zeer problematiek - schenen mij hier, dichterlijk, de plaats te kunnen bekleeden, van een aantal Kunstgeheimen, in wier bezit de Ouden blijkbaar zijn geweest, en welke verloren gingen, om den nakomeling nog te laten zoeken; of (gelijk b.v. het harden van koper en kleuren van marmer), na eeuwen, zich eenen gelukkigen Vinder weder aan te bieden.

Bladz. 101.

VOORLEZING enz.

Bladz. 106.

ADA VAN HOLLAND. Heerschzucht bewoog de

Moeder van Ada, om dezelve, na den dood haars Vaders, wiens lijk nog onbegraven stond, in 't geheim, en tegen dank, zoo wel van het gansche Land, als van haren vaderlijken Oom, Willem, Graaf van Oostvriesland, binnen Dordrecht, te doen trouwen, met Lodewijk, Graaf van Loon. Het jonge Paar was het slagtoffer van dit roekeloos bedrijf. Willem liet zijne Nicht Ada, welke hij in de Burgt van Leyden gevangen kreeg, naar Texel voeren; hij verdreef Lodewijk, en werd gehuldigd als Graaf van Holland. - Bl. 107, reg. 18: 'Hagen enz.' Vóór het jaar 1200 plagten reeds de Hollandsche Graven zich in den Haag op te houden.

Bladz. 109.

AAN MIJNE GADE. Bl. 100, reg. 2: 'faalt er één' Onze brave oudste Zoon, den 16 April 1823 door de dood van ons weggenomen. - Bl. 110, reg. 3: 'Rust ook 't Kindskind aan een harte, nog verscheurd van Weduismarte' Onze oudste Dochter, Weduwe Brants, had in haar drieëntwintigste levensjaar het gemis van een' geliefden Echtgenoot te betreuren. Zij werd zelve, drie jaren later, van deze aarde opgeroepen!

Eersteling, die God ons gaf;
Tweede, die het duister graf
Had verslonden;
Korte Lust van 't ouderoog;
Als een Engel van omhoog,
Ons verschenen - en verzwonden!

O, hoe ledig werd het nu -
Hoe verlaten, zonder U,
Om ons henen!
Welk een nevel aan dien trans,
Waar de zachte zonneglans
Van uw blik had uitgeschenen! - -

Het PUBLIEK dulde dit Stukje, met de aantee-

- keningen op hetzelfde, voor enger cirkel alhier geplaatst.
- Bladz. 112. IN EEN VRIENDENROL.
- Bladz. 114. ZILVEREN-BRUILOFTSDICHT.
- Bladz. 118. EEN NIEUW LIED. Te zingen op de wijs der Romanse 'Der Ritter von Rosen'; Musik v. Meltitz.
- Bladz. 120. DE BURGT TE BRONCKHORST AFGEBROKEN. Bl. 120, reg. 18: 'Banheerinne' De oude titel van Bronckhorst was Graafschap en Bannerij.
- Bladz. 122. BIJ HET GRAF VAN R. FEITH.
- Bladz. 124. ENCOMIUM PATRIAE BELGICAE. Met de Zangwijze uitgegeven, door den Heer H.C. Steup, te Amsterdam.
- Bladz. 125. DE LOF DES VADERLANDS.
- Bladz. 126. VADERLANDSCH KOORGEZANG.
- Bladz. 127. PUNTDICHTEN. En kleine Vertellingen.
- Bladz. 129. HET VROEGE KIEVITSEL. Reg. 11: 'gekookt.' Bestje had er er ongetwijfeld meer aan gedaan.
- Bladz. 129. NAAR BEAUMARCHAIS. 't Is het vijfde couplet van de *Vaudeville*, die *le Mariage de Figaro* sluit.
- Bladz. 130. HET KANON TE LIMA. Bl. 130, reg. 4: 'Lange Griet' Haar roem is tot in het Holsteinsche doorgedrongen, en aldaar niet verkleind; getuige het bekende platduitsche rijmpje: 'Groot Greetj heet ik; Neegen Miel enz.'
- Bladz. 131. HET HONDENGEVECHT.

Bladz. 131.	JOB GIL. Bl. 131, reg. 2. 'Wesley' Ik ben ver, van den Man, om den overdreven ijver van velen zijner Volgeren, te smaden.
Bladz. 132.	HET STERRENSCHIETEN.
Bladz. 132.	AANGEBRAND.
Bladz. 133.	JAAPS LAATSTE WOORD. 'Ik zie en roem het Goede, en geef me aan 't Kwade prijs'
Bladz. 134.	ZONNEVLEKKEN.
Bladz. 134.	WOORD AAN EEN' DIEF.
Bladz. 135.	GOED OVERLEG.
Bladz. 135.	ASSESSOR X.
Bladz. 136.	GRAFSCHRIFT VOOR SANDER ONRUST. Vrij naar het Fransch.
Bladz. 136.	RAAD.
Bladz. 136.	PUNTDICHTEN OP ZIJN ROEMER VISSCHERSCH.
Bladz. 138.	AAN EEN' SCHRIJVER.
Bladz. 138.	DE LETTEREEUWEN.
Bladz. 139.	AAN PEGASUS.
Bladz. 139.	POLIJSTEN.
Bladz. 139.	AAN EEN BEGINNEND DICHTER.
Bladz. 140.	HOERA. Bürger drukt op de eerste Lettergreep in zijn Stukje 'Der Bauer': 'Wer bist du dasz, durch Saat und Forst - Das Húrrah deiner Jagd mich treibt' En (als Körner en Weber in het 'Schwertlied') op de tweede, in zijne Lenore: 'Graut Liebchen auch? Der Mond scheint hell! - Hurráh! die Todten rei-

- ten schnell!' Onze Dagbladen beginnen tot de Engelsche Matrozen toe 'hurrah' inplaats van het hun met ons gemeene 'hussa' te laten roepen.
- Bladz. 140. AAN PLAGIARIUS. 'AAN' lees OP.
- Bladz. 141. DE LANGDRADIGE PREEK.
- Bladz. 141. DE LEER DER ULTRAAS. De vier regels, onder dezen titel, zijn in den Recensent afgedrukt, toen de Nieuwspapieren ons hadden medegedeeld, dat in het naburige Frankrijk, eene gewaande Heks door onnoozele menschen op gloeiende kolen was gelegd; en, volgens dezelfde papieren, aldaar de voorbereidsels werden gemaakt tot hetgeen wij naderhand zagen ten uitvoer brengen, om de zaak van Heersch- en Hebzucht, onder glimp van uitsluitende Koningsgezindheid en Godsdienstijver, te doen zegepralen, en het opkomend geslacht met onverbreekelijke boeijen van vooroordeel, bijgeloof, en blinde gehoorzaamheid te kluisteren. Aan nieuwe heksenbraders heeft het sedert niet ontbroken! Even min aan mirakels bij het graf van den Heiligen Jubin, aan Verschijningen van Geesten, aan Bezetenen, aan Duivelbanners, aan Wonderteekens in de Lucht, aan Waarzeggers en Waarzegsters, die in Parijs tot een getal van zeventienhonderd en zestig aangroeiden, enz. enz. - Het uitleggend *Ja*, op dit epigram volgende, werd mij onbeschoftelijk afgedwongen.
- Bladz. 142. LICHT, VRIJE PEN EN VRIJE TONG. Zie de woorden aan het slot der bovenstaande aanteekening.
- Bladz. 142. HET PAARD VAN NAPELS, in 1821.
- Bladz. 143. HET PAARD VAN NAPELS, in 1825. reg. 4: wezen!' lees: wezen! reg. 6: weêr. lees weêr.'

Bladz. 143.

HET GEREDDE SPANJE, November 1823.
Reg. 8: 'Bullengevecht' Men ziet er nu
ook in Frankrijk; naast de Kruisen, door
de Missionairen geplant.

Bladz. 144.

VERSCHILLENDE UITLEG.